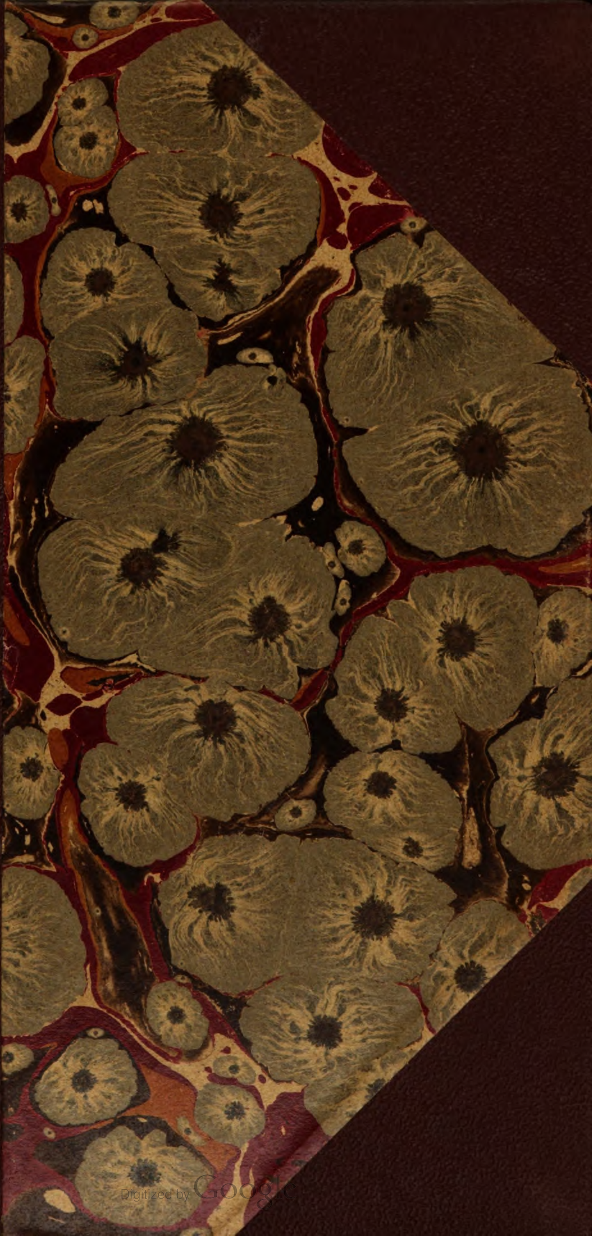

1878.

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1878.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,
1878.

Glad Jul!

Upp, alla Nissar, i munter brådska,
ty julegranen står redan tänd,
och Julen räcker långt fram till Påska,
den saken är sedan gammalt känd!

Sen hit, I men'skor! Vi glada själar
Er bjuda upp till en polskesväng.
I ring vi taga, när spelman spelar,
och falla in i en qvick refräng.

Vi dela med oss af lifvets manna
åt rik och fattig, åt hög och låg;
vi jaga molnen från hvarje panna,
vi sprida solsken i allas håg.

Vi bära »klappar» till slott och koja,
vi stå till tjenst med allt godt, man vill. —
När barnaskaran hörs muntert stoja,
då fins det Nissar, som hjelpa till.

Glad Jul vi önska med rika håfvor
och fylda flaskor och kostlig spis;
men först och främst ibland julegåfvor
blir **vår kalender** *naturligtvis!*

Ett tilltänkt arf.

Skiss

af

Sylvia.

m Justina hade lefvat, så skulle sådant aldrig händt, — sade rådman Ponselin. Den gamle herrn hade något af en morrande hund i sitt sätt, der han rastlöst gick fram och tillbaka, då och då kastande en ursinnig blick på ett fruntimmer, som i denna stund lyfte sina ljusblå ögon mot taket för att kanske inom sig taga ett högre väsen till vitne på, att hon i allt sökt efterträda den saligen afsomnade.

— Min hustru hade ögon både fram och bak, men det skulle, min själ, roa mig att veta, hvar mamsell har sina.

— Bevara mig, jag hoppas, att jag är skapad som annat folk, — sade Gudiva Lethman, i det hon kände sig verkligen förnärmad.

— Hon skapad, jo, hon ser så ut! — Och rådman Ponselin gläfste fram ett litet föraktligt skratt. — Tog jag inte henne hit i huset derför, att hon i allt skulle öfvertaga Justinas plats?

Mamsell Gudiva Lethmans mörka ylleklädning höjdes öfver bröstet och hennes bleka läppar andades en suck.

Hon hade kanske tillträdt platsen som hushållerska i rådman Ponselins hus i det hopp, att den välbergade enklingen skulle bjuda henne sin hand och sitt hjerta; hon hade sedan sju år tillbaka uthärdat alla de snäsor, som salig Justina måhända en gång i lifstiden fått utstå; hon hade med den ömmaste vård omhuldat rådman Ponselin och hans enda dotter, Lotten; hon hade så mycket det sig göra låtit dragit in på kosten för folket; hon hade till det yttersta stått på sin husbondes bästa; hon hade i ett evigt fram och tillbaka vandrat från kök till vind; hon hade varit flitig som en myra; hon hade haft sin hand med öfverallt och hållit uppsigt öfverallt, men ändå hade hon icke blifvit erbjuden att intaga salig Justinas plats, och nu till slut skulle hon skyllas för att icke vara skapad som annat folk.

Gudiva Lethman sänkte sina blickar ned på patron Ponselin, och i de ljusa ögonfransarna darrade en tår.

— Skona mig från det der pipandet igen! En vacker dag rinner hon väl bort, och det blir inte qvar utaf henne mera än en tåreflod. Nej, jag får tänka på en ändring!

Och rådman Ponselin kastade en blick tvärs öfver gatan, hvarvid det rigtigt klack till i mamsell Gudivas hjerta. Det kunde väl icke annat, ty der gent imot bodde fru Timgren, den ståtliga enkan, som nyligen flyttat till staden och som icke gjorde någon hemlighet utaf, att hon lefde på sina räntor. En elegant qvinna med släpande klädningar och brokiga band, en dam, som Gudiva kallade »påfågeln», och kanske icke skulle haft något imot, om hon händelsevis kunnat plocka de granna fjädrarna af henne! ... Gudiva fylde ett glas med vatten, som hon för att lugna sig förde till sina darrande läppar.

Den milda, känslofulla Gudiva kände, att om hon kunde hata någon dödlig varelse, så vore det denna enka, som städse med sitt blidaste småleende mötte rådman

Ponselin och som oupphörligt talade med honom om, hvar han väl ansåge, man på bästa sätt kunde placera sina penningar; denna enka med glänsande ögon och varierande toaletter, som Gudiva sökte likna i elegans, hvarför hon på sex månaders tid uppoffrat två hela årslöner, men ändå hade hon icke lyckats få mera än hälften så vida volanger på sina söndagsklädningar och icke tiondelen så dyrabla fransar och band — ett åtgörande, som ådragit henne husbondens fråga, om hon väl blifvit biten af en galen hund, och hans försäkran, att det vore en styggelse att se, det hon blifvit en fåfängans träl.

Nej, Gudiva uthärdade icke! Hon satte glaset så hastigt ifrån sig, att vattnet stänkte öfver det polerade bordet.

— Hvad är det för fasoner, menniska! Är det hennes mening att reta gallfeber på mig! — ropade hr Ponselin. — Har jag inte rätt i hvad jag sagt! När jag anförtrodde Lotten i hennes vård, skulle hon icke då hafva märkt, huru hela kurtisen börjat och uppstått mellan flickan och den der Berg, som ingen vet hvarken han är fågel eller fisk. En fattig inspektor, som genom en beskyddares gunst och nåd blifvit bekostad sin kurs vid Ultuna landtbruksskola och som genom en fördömd tillfällighet kommit till Nerlunda herregård och oupphörligt svansat in till stadsbalerna, der han dansat med och alldeles kollrat bort Lotten.

Gudiva skulle just invända, att hon aldrig varit med på några baler och att hon knappast sett den unge mannen; men herr Ponselin fortfor nästan i samma andedrag:

— Det här blir just en skön historia i staden; och jag, som skyr att sjelf eller någon af de mina skola komma i hvar mans mun. Men i tid och evighet skall Lotten dock icke bli gift med den der karlen, det svär jag dyrt och heligt, så sant jag heter Jakob Ponselin!

Och rådmannen tog med kraft i dörrlåset, som han ryckte upp, och Gudiva Lethman var allena, allena med sina bittra tankar och svikna förhoppningar.

Hon stod så stilla och tankfull en stund, derpå gick hon med dröjande steg upp till sin kammare, der hennes väninna mamsell Ebeling satt och sömmade på en svart polonäs.

— Jag bryr mig inte om någonting, — sade Gudiva, som satt handfallen på en stol, — jag bryr mig inte om att köpa spetsar; jag önskar jag vore borta från detta lifs elände!

— Lifvet är en strid, — svarade mamsell Ebeling, som spetsade trådsändan och höll nålen i vädret. — Man har motgångar, hvart man vänder sig.

— Jag skulle önska, jag visste huru allt skulle gå, — och Gudiva lekte med en kortlek, — se här falla ruter tia och nia rakt på mig och klöfver nia och ruter äss...

— Stora penningar och en glad förändring, — inföll mamsell Ebeling och lät arbetet hvila i sitt knä. — Jo, jag tackar, det är något! För mig faller bara spader... nå ja, att gå i hus och sy är intet nöje, och om jag säger, att jag stundligen upplefver en strid mot elementerna, så är det precis som det är.

— Nu tänker han gifta sig! Jag anar det, jag känner det här! — sade Gudiva och lade handen på sitt bruna klädningslif.

— Ja, karlar och ormars afföda komma på ett ut! Jag glömmer aldrig, när Wassberg krossade mitt hjerta, jag rigtigt kände huru det knäppte till i sidan. Jag har aldrig sett make till den karlens hår! Nu har han egen bod i Sala. Ja, det kan man kalla att vara förföljd af »Nemesisen», det är det värsta af allt.

— Så säkert som två gånger två gör fyra, jag uthärdar inte, — sade Gudiva och kastade några glittrande

tårar omkring sig. — Hvad kan jag hjelpa att Lotten har fått sig en friare, jag har väl inte dragit hit honom, skulle jag tro! Nej, jag köper icke några spetsar! Efter detta qvittar det mig lika, huru jag kommer att se ut. Jag bryr mig icke om något och jag kommer att hålla mig som snäckan i sitt skal; men jag kan med tillfredsställelse säga, att aldrig har någon menat bättre med rådman Ponselin och hans dotter, än jag.

Med detta erkännande hade Gudiva lättat sitt hjerta, och de båda väninnorna nickade mot hvarandra.

— Jag vill bara fråga dig, — fortfor Gudiva, — om det finnes någon rim och reson hos Ponselin, då han fordrar att jag skall sköta hushållet och på samma gång följa hans dotters steg?

— Karlen har mistat förståndet, det är klart, — sade mamsell Ebeling. Och kommen till detta resultat, beslöt Gudiva att lugna sig samt köpa fransar för att garnera sin polonäs.

— Ja, jag tvår mina händer till allt hvad som kommer att ske!

I samma stund ilade den unga flickan, som var anförtrodd i hennes vård, med flygande lockar och rodnande kinder utefter den lilla trädgårdens gångar, hvilka lågo bakom rådman Ponselins boningshus. Der stannade hon nere i ett hörn, och, viftande med en spetsnäsduk, såg hon på en höjd en vagn långsamt köra förbi, och i vagnen visade sig en ung man, som aftagit hatten från sitt lockiga hufvud samt lutade sig framåt för att uppfånga sista skymten af den unga flickan.

2.

— Kära, lilla Gudiva, ingen är så olycklig som jag, — sade Lotten Ponselin och stödde sin täcka kind imot handen, — ja, jag skulle önska, jag vore både död och begrafven.

— Åh, barn, tala inte så, — bad Gudiva, som hyste verklig ömhet för den unga flickan och betraktade med deltagande hennes bleka ansigte.

— Jag frågar, hvad jag väl har att lefva för, sedan jag icke mer får se och tala med Edvard. Pappa tänker endast på penningar, och för att Edvard är fattig...

Nu bröt den unga flickan ut i en tåreflod, och hon fortfor snyftande:

— Dock, Edvard har talat om för mig, att han har en beskyddare, som nog framdeles kommer att hjelpa honom; men pappa vill inte höra talas ett ord härom, han uppträder som vore det ett majestätsbrott, att en fattig gosse fattat tycke för mig, likasom en rådman vore någonting så storartadt. Pappa började ju sjelf som springpojke bakom en disk, men det synes han hafva glömt, och han tänker endast på att samla penningar, det är allt.

— Säg icke något om sin far, kära Lotten.

— Det är väl icke något ondt, om jag till Gudiva, som i många herrans år varit i mors ställe för mig, om jag, som sagdt, till Gudiva anförtror mina hjertans tankar.

Och Lotten slog sina armar om Gudiva Lethmans hals, och Gudiva försäkrade henne, att om hon kunnat vara till gagn der i huset, så gjorde det henne en verklig glädje.

— Åh ja, visst!

Mamsell Lethman gick nu med lätt hjerta till sina

husliga sysslor, presiderade vid middagsbordet och serverade kaffe. Om en och annan vore nog otacksam att vara blind för hennes dygder, så hade hon dock något erkännande, och det kunde ju hända, att också för den blinde ögonen en dag skulle öppnas, och man visste ju då aldrig, hvad som kunde hända.

— Gif hit tidningarna, mamsell, — sade herr Ponselin, som efter kaffet tyckte om att sitta tillbakalutad i sin emma, under det han ögnade igenom nyheterna; men i dag lät han tidningen sjunka i knät och blickade betänksamt i väggen.

— Får jag tända pipan, här är en fidibus?

— Nej, det smakar mig inte att röka, — sade herr Ponselin kort. — Men hör nu, jag sitter och tänker på en sak. Tror mamsell, att Lotten slagit den der Berg ur hågen?

— Det är väl inte en så lätt sak; när man af hela sitt hjerta fäst sig vid en person, så...

— Hvad är det för gallimatias hon pratar, — afbröt rådmannen. — Jag inser, hon håller med flickungen på alla sina dumheter. Jo, det är en skön eftersyn, en förståndig ledning, hvaråt jag lemnat Lotten. Och det var sant, hvarför var inte flickan här och drack kaffe med oss?

— Hon hade hufvudvärk och gick ut i trädgården.

— Verlden är upp- och nedvänd. Mattimmarna passas inte på mera här i huset, ingen ordning! Jag vill rent ut säga en sak: det är så godt, jag ser mig om efter någon, som kan införa ett annat skick. Jag funderar, hm...

— Funderar, hvad? — frågade Gudiva nästan andlöst.

— Ja, det är detsamma; men det klokaste vore, om jag gifte mig.

— Jag behöfver inte veta mera, — sade Gudiva och reste sig upp, — jag förstår, hvem rådmannen väljer, det blir ingen annan än fru Timgren...

— Kanske inte så rasande gissadt, — sade herr Ponselin, och öfverlemnade sig småmysande åt angenäma tankar. — Hon ser rätt bra ut och har lite penningar...

— Åtminstone talar hon om dem, — sade Gudiva kallt.

— Åh, hon har dem också, hon är en ordningsmenniska... ja, vi få se! Och så har hon skinn på näsan och skulle inte tillstädja, att en flicka lät regera sig af nycker. Tänd fidibussen, nu smakar det mig att röka! Ju mera jag tänker på saken, ju mera ense blir jag med mig sjelf.

Således var det då sanning i den aning, som för en tid sedan gripit Gudivas själ. Den nakna verkligheten stod framför henne, och, utan hus och hem, såg hon sig utkastad i den villande verlden. Hon kände sig nästan benägen att brista ut i ett hysteriskt skratt eller i en paroxysm af gråt.

— Nå, får jag min pipa tänd eller ej?

Denna fråga ryckte henne från det känsloutbrott, för hvilket hon höll på att bli ett rof; hon tände fidibussen och den vanliga undergifvenheten kom öfver henne. Hon satte sig tyst och stilla och verkligheten med sina omsorger trängde sig på henne, och hon började välja i den hög af strumpor, hon tagit in för att stoppa, ett göromål, som snart skulle öfvertagas af en annan. *Hans* strumpor! Det låg en half förebråelse i den blick, hon kastade på rådman Ponselin, som i det likgiltigaste lugn gäspade vid sin tidning. Nej, hon kunde icke arbeta! Oron smög sig åter öfver henne, och med ljudlösa steg gick hon upp på sin kammare. Der hängde den färdigsydda polonäsen; under hvilka förhoppningar hade icke tyget blifvit köpt, och nu...

Gudiva satte sig ner och stödde hufvudet mot handen och hon tittade så underligt på sin väninna, mamsell Ebeling, som var i färd med att klippa till en väst, att

denna tappade saxen och bad Gudiva vid allt hvad heligt var säga henne, hvilken ny ledsamhet, som hade inträffat, och att hon vore beredd att höra allt.

— Nu är det afgjordt, — sade Gudiva, — nu har han i oförtäckta ordalag sagt, att han gifter sig med fru Timgren. Bry dig inte om västen! Jag tänker ej på annat än »säck och asko», det är det enda, som passar för mig.

— Karlarne äro jordens afskum, har jag inte alltid sagt det! Huru gjorde inte Wassberg, den nidingen! Jag sätter sammetsuppslag kring halsen, det blir prydligt.

— Tala inte om sådant, — bad Gudiva och förde tygstycket långt ifrån sig. — Hvad jag är glad, att du är här, och att jag har någon, till hvilken jag kan tala ett förståndigt ord.

— Nog har jag erfarenhet i både ett och annat. Ja, Gudiva, du behöfde dig något stärkande.

— En kopp kaffe skulle kanske krya till mig...

— Det har du rätt i...

— Ännu finnes sådant qvar i kannan, och jag har låtit hålla det varmt, — sade Gudiva, som återgick till sina husmoderliga omsorger.

Snart sutto de båda väninnorna midt imot hvarandra och sögo på sockerbitar samt njöto af den starka, varma drycken, och härunder blef det Gudiva klart, att hon icke kunde stanna der i huset samt att ju förr en brytning skedde, desto bättre. Någon dörr skulle väl alltid öppnas för henne, och nu skedde det oerhörda, att Gudiva midt på en hvardagseftermiddag gick ner till förmaket, i akt och mening att studera en tidning. Hon kände sig också litet häpen, då hon satte sig midt imot rådmannen. Att öda bort tiden med läsning, hade hon aldrig tillåtit sig, men hon kunde dock icke nu motstå begäret att fatta en tidning; någon annons deri om en plats, just passande för henne, kunde hon måhända finna.

Gudiva vände bladet mellan fingrarne; dock nästan i samma ögonblick sjönk hon tillbaka mot stolskanten, i det hon sakta sade för sig sjelf:

— Åh, hvem kunde tro detta!

— Hvad är det, hvad står på? — sporde rådmannen, som hastigt såg upp.

— Åh, det är förskräckligt, en sådan olycka, — sade Gudiva och syntes nästan beredd att fallå i vanmakt.

— Mår hon illa? Knäpp upp klädningen! — ropade rådmannen, som hade en half misstanke på att mamsell Lethman snörde sig för hårdt.

— Knäppa upp! Hvad tänker rådmannen på! — Och Gudiva slog händerna blygsamt öfver sitt bröst, samt kippade efter andan.

— Jag tror menniskan dör, — muttrade rådmannen, som, rådvill huru han egentligen borde bete sig i slikt fall, nu försvarligt skakade henne i armen.

— Aj, välsignade rådman, akta min spanska fluga!

— Hvem kan veta, att mamsell är fullsatt af flugor. Se så, nu qvicknar hon då ändtligen till. Är det mamsells mening att skrämma lifvet ur folk?

— I dag mig, i morgon dig, — suckade Gudiva, — ja, vi skola alla den vägen vandra. Se här, var god och läs: »Olyckshändelse» . . .

Gudiva tog upp tidningen, som nyss fallit ner på golfvet, och lemnade den till rådman Ponselin, som satte glasögonen till rätta på näsan, icke utan en viss nyfikenhet att få erfara, hvad som så häftigt hade upprört Gudiva Lethmans själ.

»Olyckshändelse.

I dag på morgonen tilldrog sig den olyckan, att landtbrukaren Gustaf Edvard Bergelin, jemte sin yngre broder, båda boende på Hagatorp, under en segling på

Vettern vådligen omkommo. De så hastigt bortryckta voro ogifta och efterlemna stor förmögenhet.»

— Hvem kunde tänka att de på sätt som skett skulle ryckas bort, — sade Gudiva med en liten känslig suck. — Och till på köpet hans bror, Svante, som var minst tio år yngre än jag...

Rådman Ponselin såg ut som ett frågetecken, der han ännu stod med tidningen i handen.

— Kände mamsell de här båda herrarna?

— De voro mina närmaste anförvandter.

— Närmaste! Hvad nu? Efterlemna förmögenhet ... nå, det må jag säga, — framstötte herr Ponselin och såg ut som om han hastigt fallit från en höjd och kände sig litet yr i hufvudet.

— Jag gratulerar... jag menar, jag beklagar sorgen! Jaha, ja, att mamsell Gudiva aldrig förut talat om dessa anförvandter...

— Det kan allt hända, att jag likväl någon gång talat om dem; men, uppriktigt sagdt, mellan oss var förhållandet sådant ... nå ja, då jag för flera år sedan behöfde anlita deras hjelpsamhet, voro de just icke särdeles benägna att lemna en sådan...

— Slägten är värst, min goda mamsell Gudiva, slägten är värst.

— Men deras bortgång... Gudiva snyftade och torkade sina ögon; — »blodet är dock tjockare än vattnet», — fortfor hon, — det känner jag nu. Åh hå, ja ja! Vi ha lekt tillsammans som barn...

— Sitt för all del ned och lugna sig!

Rådmannen hade fått en oändlig blidhet i sitt sätt, och han tryckte med mildt våld Gudiva ned på stolen igen, hvarpå han med hastiga steg började vandra fram och tillbaka.

Det förekom nästan herr Ponselin som om han tillförene aldrig hade sett Gudiva. Då och då kastade han

en blick på hennes ljusa hår, som var slätt bortstruket från pannan och bildade bak i nacken en liten anspråkslös hårkorg, och hennes mattblå, rödkantade ögon och runda ansigte förekommo honom hastigt som rätt intagande.

— Närmaste anförvandter, — tänkte han, — huru underlig är icke ödets lek. Om nu icke den yngre brodren också hade drunknat, så hade han varit närmaste arfvingen, då återigen nu... jag må undra, hvad totalsumman på arfvet belöper sig till?

Herr Ponselin, som ännu höll tidningen i handen, blickade med allt ljufvare uttryck ännu en gång på orden: »efterlemna stor förmögenhet.» De bortgångnas närmaste anförvandt var den medelpunkt, kring hvilken alla hans tankar i detta ögonblick vände sig, och hans vänligaste deltagande flög af sig sjelf till den intressanta, som så plötsligen hade gjort en så dyrbar förlust och som härigenom hade utsigt till en oberoende framtid. Herr Ponselin insåg att Gudiva egde en hjertats godhet, som gjorde henne nästan oimotståndlig, han myste gång på gång imot henne och sade helt ömt:

— Drick ett glas vatten, mamsell Gudiva, det är lugnande, eller kanske det skall vara biliner, det drar ifrån hufvudet. Sitt stilla, jag skall sjelf arrangera om sådant.

Och den lille rådmannen gick in och ut, inom sig fördömande det erkännande, han nyss gjort angående fru Timgren, samt önskade att den älskvärda enkan skulle draga bort så långt som vägen räckte. I sjelfva verket fans det icke någon, som vore hälften så bra som hans gamla Gudiva.

Hade hon icke vakat öfver honom, då han en gång låg sjuk; hade hon icke alltid med outtröttligt nit stått på husets bästa, och angående Lotten, så hade hon ju för henne varit som den ömmaste mor. Litet för svag kan-

ske, men han skulle sjelf på sin flicka »hålla tummen på ögat» och nog småningom kurera henne från de griller, hon fått i sitt hufvud.

— Jag må undra, — mumlade han, — hvar hon egentligen håller hus?

Herr Ponselin hade måhända icke suttit så lugnt och betraktat Gudivas tilldragande ansigte, om han i denna stund kunnat se Lotten, der hon stod utmed trädgårdsstaketet och höll ett sammanviket papper i handen, under det hennes kort förut så bleka kinder hade fått en varm rodnad. Hastigt vecklade hon upp den tillskrynklade biljetten och läste:

»Älskade! Några minuter måste jag se dig! En oförutsedd händelse, som uppfyller mig med sorg, kallar mig bort ifrån dig; men innan jag lemnar denna ort, vill jag från dina läppar ännu en gång höra, att du älskar mig och tåligt väntar tills bättre framtidsutsigter yppas för din Edvard.»

Här i trädgården, ned för hennes fötter hade detta bref fallit — han var således icke långt borta.

Hennes hjerta slog hårdt, hon tryckte händerna mot bröstet och ett leende hade öppnat hennes läppar. Ja, hon måste se Edvard, hon kunde icke försaka ett sammanträffande, som skulle följas af ett afsked. Leendet förvandlade sig till en lätt suck. Hon måste veta, hvad som händt den älskade och hvarför han så opåtänkt måste bort.

Helt brådskande närmade hon sig det höga staketet, som inhägnade trädgården och från gatan utestängde nyfikna och spanande blickar.

— Edvard, — sade hon halfhögt, — Edvard!

Det prasslade till i hennes närhet och en stämma frågade bönfallande:

— Får jag under några sekunder träffa dig, får jag komma in till dig?

— Nej, jag törs inte, inte här... man kunde se dig, men jag vet...

Om den unge mannen kunnat se henne, der hon stod med ett sprittande drag af skälmskhet öfver sitt rosiga ansigte, skulle han fallit på knä eller kysst hennes kind med dess täcka grop, men nu frågade han blott:

— Vet, hvad?

— Nej, nej, det går icke an! — Hon skakade sitt hufvud liksom missbilligade hon sig sjelf i det hon upprepade: nej, det går icke an, det är omöjligt...

— Visst går det an, säg blott...

— Gå då om hörnet och bort till det lilla rödmålade uthuset, som ligger vid trädgårdens slut... Jag kommer strax.

Det skälmska leendet kom åter och försvann, en oro intog hennes sinne och hon blickade helt förskrämd omkring sig. Så hennes hjerta slog vid medvetandet om, att hon skulle gifva sitt första rendez-vous. Ja, hon skulle se honom! Och snart var hon inne i det rödmålade huset och drog regeln från en dörr, som förde ut till gatan, och inom få sekunder stod Edvard Berg inne i rådman Ponselins mangelbod, som föreföll honom som ett Eldorado.

De båda unga smögo sig intill hvarandra och blickade djupt in i hvarandras ögon.

— På en hel månad har jag inte fått träffa dig, — hviskade hon.

— En hel evighet, — svarade han. — Och du har mig alltid lika kär?

— Alltid!

— Älskade!

— Nej, du får inte resa bort!...

— Jag måste.

— Att veta dig här i närheten är ändå en tröst.

— Jag skrifver till dig...

— Det går inte an, man skall undanhålla dina bref. Men hvad är det för sorg, som drabbat dig, Edvard?

— Den största, älskade, min far är död...

— Lotten! Lotten! — ropade nu rådmannens röst ifrån trädgården.

De båda unga, som hade tagit plats bredvid hvarandra på mangelbordet, foro upp som skrämda dufvor; de darrade en kyss på hvarandras läppar, de tryckte hvarandras händer och med ett: — jag kommer snart åter... tro på mig! var Edvard Berg utom dörren och regeln åter förskjuten, då rådmannen inträdde.

— Tusan, är du här min docka! Hvad gör du? Gudiva sade, att du var i trädgården att hemta frisk luft, men i den här unkna hålan... sjuk ser du då inte ut, du har ju färg som en ros. Kom in, skall du få höra stora nyheter! Ett par kusiner till Gudiva äro döda, rika karlar, och hon är deras närmaste anförvandt.

Lotten följde tyst och stilla efter sin far. Hon tänkte på det möte, hon nyss hade haft, huru kort, huru otillräckligt för allt hvad hon tänkt säga; och nu var han rest. Hvarthän? Hade hon blott vetat detta, skulle lifvet icke förefallit henne så tungt, men hon hade dock en tröst: han skulle återkomma, hans löfte härom var henne en borgen; och leendet sväfvade åter på hennes läppar vid tanken på hans handtryckning, och hon rodnade vid minnet af hans kyss.

3.

— Jag har fått reumatism i venstra benet, men det går väl öfver, — sade rådman Ponselin och gned sig med flata handen på det af värken angripna stället.

— Här i huset kommer väl snart någon, som kan sköta om rådmannen, — sade Gudiva och qväfde en suck. — Jag tänker på att snart lemna min plats...

— Aj, det var böfveln hvad det sticker till! — mumlade rådmannen, som ej visste hvad han egentligen skulle säga, icke för att smälta isen kring Gudivas hjerta — hon var lika tålig och undergifven som förut — men som kunde komma henne att glömma de ord, han för några dagar sedan yttrat angående sitt tilltänkta giftermål med enkefru Timgren. Han märkte, att de orden hade fastnat i Gudivas hågkomst, och fastän hon i öppna ord ej talade härom, häntydde hon dock ofta på en timande förändring och inlade något kallt i sitt sätt, hvarför han tagit gikten, som måhända icke var så svår, till en förevändning, för att orsaka ett närmande dem emellan.

Han frågade sig sjelf, huru han kunnat vara så blind för Gudivas förtjenster. Sjelfva den saliga Justina, i all ära, så hade hon icke varit uppmärksammare, och hvad fru Timgren angick, så, när han noga tänkte på saken, var hon ju egentligen som en utklippt docka i en modejournal. För resten hade han en morgonstund helt opåtänkt kommit till att se henne, då hennes madonnabyst var iklädd en hvit tröja af odeciderad färg och hennes hufvud omknutet af en bomullsduk, som gaf något skräpigt utseende, så att han i henne hade svårt att igenkänna damen ornerad med lockar, chignon och volanger, som han dittills så högt hade beundrat. Nej, Gudiva var sig då ändtligen lik från morgon och intill qväll, hos henne fans icke något falskt, hvarken i toalett- eller karaktärsväg, och det vore alltid en god sak, att man visste, hvad man hade att hålla sig till.

Hvad Gudiva angick, så tänkte hon måhända på ljusnade framtidsutsigter. Hennes väninna, mamsell Ebeling, hade flera gånger häntydt på detta ämne och med tårar

i ögonen svurit på, det hon när som helst vore beredd på att gå i elden för den kära Gudiva; men denna hade icke stort svarat härpå och ej heller gjort upp några beräkningar, huru hon väl efter detta skulle ställa sig. Det var dock påtagligt, att hon allvarligt funderade på en afflyttning, och hon rustade i ordning skåp och husgerådssaker, för att sedan med all heder kunna lemna dem.

All den nytta, rådman Ponselin haft af henne under de förflutna sju årens tjenstetid, trängde sig på honom, han erkände henne vara den personifierade förträffligheten och der hon framgick i sin sorgdrägt, syntes hon honom som en god fé, beredd till hvilken uppoffring och handräckning som helst. Han frågade sig, hvar han egentligen haft ögonen, som icke märkt hvilken klenod Gudiva egentligen vore. Det han förut ansett som en ren skyldighet och icke värdt stor tack, insåg han nu vara mera än hvad en vanlig tjenarinna hade uppfylt, samt värdt hans fulla erkännande. Hans af naturen despotiska lynne hade likasom kommit i olag, och hans underkastade sig den minsta vink ifrån Gudiva att så eller så borde det vara, han gick omkring sin hushållerska som katten kring het gröt, han bugade sig, då hon räckte honom fidibussen till hans pipa, och han ertappade sig sjelf med att en gång kröka armen, för att föra henne till bords. Detta chevalereska åtgörande blef dock icke utfördt, ty Gudiva hade stirrat på honom med två runda ögon, och som han förstod att finna sig i alla lifvets förhållanden, så blef krökningen på armen förvandlad till en gnidning, likasom om gikten hade flyttat sig i armbågen.

I samma mån som hr Ponselin närmade sig Gudiva, i samma mån drog hon sig tillbaka, hon syntes icke märka den vänliga, artiga och förtroliga ton han antog imot henne. — Så nära höll jag på att tro, det han ville bjuda mig armen, — tänkte hon, — åh nej, han bjuder mig minsann

ingenting, och hon önskade att hennes hjerta måtte blifva förvandladt till sten och att allt skulle vara henne likgiltigt i denna verlden. Derför, när herr Ponselin kort härefter talade med henne om, att menniskan vore ett förunderligt ting, och det hon ville den ena dagen, det ville hon ej den andra, då visade Gudiva det hjeltemodet, att hon stälde sig vid fönstret och såg tvärs öfver gatan till den ståtliga fru Timgrens boningshus och sade, att han måtte fatta mod och icke bry sig om några qvinnonycker, hon vore säker, det den älskvärda enkan nog skulle behjerta hans giftermålsförslag. Hon sade detta, medan hon pressade tårarna tillbaka till sina källor igen, och hon fortsatte i sin själs innersta, att den qvinna säkerligen icke vore född, som kunde motstå rådman Ponselin.

— Jag ber mamsell Gudiva, att icke tala om en person, som, hm . . . som jag icke hyser högaktning för, det vill säga . . . icke så alldeles.

Herr Ponselin kände sig helt förvirrad och han for med händerna genom sin tupé, i det han tänkte: nu eller aldrig, hvarvid han gick direkte fram till Gudiva.

— Tror mamsell Lethman, — sade han, — att jag hade allvar med de ord, jag för några dagar sedan fälde angående . . . angående fru Timgren? Rent ut sagdt, hör jag icke till dem, som gå öfver ån efter vatten, det tycker jag Gudiva skulle ha märkt.

— Jag märkt . . . åh, herre Gud, det går rigtigt rundt omkring i mitt hufvud, — sade Gudiva, som i hast fann sig tryckt mot rådman Ponselins bröst.

— Ädla qvinna, kom till mitt hjerta, såvida ni icke sjelf har något derimot.

— Åh nej, bevars, — stammade Gudiva, som icke rätt visste, om hon vore vaken eller drömde. — Men jag förstår inte . . .

— Jag behöfver en hustru, någon som vårdar mig

på gamla dagar och är ett kärt sällskap. Jag har vant mig vid Gudiva, och när hon talade om att draga bort så...

— Milde vår herre att rådmannen vill ha mig, — sade Gudiva och snöt sig och grät...

— Jag är rigtigt nöjd, att Gudiva fäst sig vid mig...

— Ack, alltifrån första stund, jag kom hit i huset.

I sju års tid hade detta trofasta hjerta varit hans, sju år voro så godt som bortkastade, han kunde långt före detta egt en hustru och varit lycklig. I sju års tid hade den rika arftagerskan varit i hans närhet, utan att han bemödat sig om att lära känna henne, eller som sig borde uppskattat hennes goda egenskaper. Den lilla rådmannen hade varit såsom blind, och nu hade icke ens sju timmar behöfts för att öppna hans ögon.

Han omfamnade gång på gång Gudiva; och just i ett ögonblick, då han höll henne sluten i sina armar inträdde Lotten, som stannade vid dörren lik en bild af stum förvåning.

— Ser du, min flicka, hm... — sade rådmannen, — det är nu på det viset, att jag tänker gifta mig.

— Jag har alltid betraktat Gudiva som en mor, — sade Lotten efter en liten, tveksam tystnad; och hennes vackra ögon stodo fulla af tårar, medan hon gick fram och omfamnade den forna hushållerskan och blifvande styfmodern, som snyftade högt.

— Detta är alldeles för mycken glädje, — sade Gudiva, som skrattade och torkade sina ögon. — En sak ger mig dock någon tillfredsställelse och den är, att jag tror mig icke komma tomhändt in i boet, när allt blir utredt efter mina kusiner.

Detta var första gången hon häntydde på, att hon var närmaste arftagerskan till de så hastigt bortryckta.

Uppfyld af oro öfver sin tilltänkta afflyttning från ett hem, vid hvilket hon så innerligt fäst sig, hade hennes känslor koncentrerat sig kring allt hvad som härmed var förknippadt, och hon hade ännu ej gett sig tid att grundligt reflektera öfver de nya förhållanden, som dessa dödsfall skulle försätta henne uti.

— Ja, ja, — upprepade hon och kunde icke undertrycka en verklig förnöjelse, — jag kommer kanske icke tomhändt.

— Låt oss icke tala härom, min söta, — sade rådman Ponselin, — jag svär, vid allt hvad heligt är, att jag ej haft ens en half tanke på någon slem vinning! Rik eller fattig är du alltid densamma för mig!

Han sade detta med en viss känsla och det var icke utan, att han verkligen kände det han försäkrade.

Ja, huru det nu var, så skulle allt, från och med rådmannen intill den minsta småsak i detta hus, tillhöra henne. Denna lyckliga visshet kom så oförmodadt att hon kände sig vimmelkantig.

— Vi skola ha oss en rigtigt god frukost, — sade rådmannen, som på bästa sätt ville fira denna glädjedag, och Gudiva gick in och ut full af husmoderliga omsorger och glada tankar.

— Nej, jag äter inte en bit förrän Gudiva kommer in, — försäkrade rådmannen, då den blifvande äkta makan ännu sysslade i köket med tillagandet af en omelette. — Jag äter inte en bit, Gudiva, Gudiva!

— Jag kommer, — ropade mamsell Lethman; men hon kom dock icke; midt i trappan, som förde upp till matsalen, hade hon halkat omkull och, hållande fatet med omeletten högt öfver sitt hufvud, rörde hon sig ej ifrån stället, icke ens när den lycklige fästmannen kom ut för att efterse hvad hans käraste toge sig till.

— Foten är vrickad, -- sade Gudiva, — det är inte farligt. Och den efterskickade läkaren bekräftade också detta,

men Gudiva blef dömd att begagna kalla omslag, samt att hålla sig stilla under en veckas tid.

— Hvilken vecka! — sade rådmannen. Under sju års förlopp hade han aldrig saknat hennes omhuldande vård. Och nu? Än felades honom en dyna, än var det en anrättning, som icke smakade honom, och än var maten icke färdig till det bestämda klockslaget. — Jag trodde nog Gudiva vore en bra qvinna, men hon är rent af omistlig, — sade herr Ponselin, och gick in till sin trolofvade och bedyrade, att han icke kunde lefva utan henne.

— Hon är en äkta perla, — sade mamsell Ebeling, som troget satt vid sin väninnas sida, — jag är så glad öfver att hon nu har blifvit lycklig... Om jag inte hade en sådan infam tandvärk, så skulle jag skratta hela dagen igenom. — Och hon häntydde på att herr Ponselin vore en helt annan karl än en viss herr Wassberg, som skaffat sig en bod i Sala, sedan han totalt stört friden hos en qvinna, hvars namn hon anhöll att få förtiga.

— Ja, hjertans gerna, jag är aldrig nyfiken, — sade rådmannen. — Men så fort du nu blir kry, Gudiva, skola vi resa till Hagatorp, det är klart att som närmaste arfvinge...

— Ack, pappa, — sade Lotten, som inträdde i detta ögonblick, — jag har fått bref från Edvard...

— Edvard, hvilken Edvard? Är det från den der herr Berg, så har jag förbjudit dig all gemenskap med honom... en fattig inspektor...

— Han är icke längre inspektor, ej heller fattig, han är egendomsegare... Se här är ett bref för pappa... Edvards far... fosterfar, vill jag säga, och beskyddare är död och har insatt Edvard till ensam arfvinge...

Rådmannen drog till rätta glasögonen och fattade den skrifvelse, som hans dotter räckte honom. Efter få minuter kastade han detta papper ifrån sig:

— Berg, Bergelin, Hagatorp, — mumlade han.

— Hvad är det? — sade Gudiva, som kände sig skrämd af rådmannens stirrande blick.

— Det är ingenting, låt mig vara en sekund.

Hvad som under denna sekund föregick i hans själ, talade han aldrig om för någon, men han vände sig omsider helt vänligt till Gudiva, i det han halfhögt sade:

— Vi behöfva icke resa till Hagatorp, den närmaste arfvingen till dina döda kusiner har redan uppträdt der, en adoptivson, till hvilken Gustaf Edvard Bergelin testamenterat hela sin egendom, och som sjelfförvärfvad kunde han fritt förfoga öfver den.

— Det är sant, Svante egde icke något. Men nu kommer jag tomhändt hit i boet...

Hon sade detta skyggt, bönfallande och nästan frågande.

— Icke tomhändt, — sade rådmannen, som i denna stund kände sig verkligen rörd. — Du har din duglighet och dina husliga förtjenster och jag upprepar, hvad jag nyss förut har sagt: jag vet ej, huru jag skulle bete mig, om du icke vore, jag behöfver en vän att hålla mig till, ett trofast hjerta är det bästa af allt.

Han höll detta lilla tal för Gudiva, men kanske också något för sin egen skull, och för hvart ord han sade, kom han till större enighet med sig sjelf. Utsigten att Gudiva vore rik hade varit orsaken till att han fäst sina tankar på henne, men sedan han skådat hennes förtjenster i dess rätta dager, föll icke mera någon skymmande skugga mellan dem.

Rådman Ponselin rätade upp sin lilla figur, han började känna igen sig sjelf, hans gamla despotiska lynne kom igen och han höjde en tacksamhetssuck till försynen, ty nu behöfde han icke mera krusa för någon; om han icke vore en förmögen man, så egde han dock tillräckligt

för både sig sjelf och en till, och han kastade en herskareblick omkring sig.

— Men jag, pappa? — sade Lotten och smög sig smekande intill sin far.

— Nå, ja då! Jag har icke mera något imot att här i huset mottaga Edvard Berg...

— Som min fästman?

— Som din fästman. Ja, Gudiva, den, som snappade bort arfvet ifrån dig, var icke någon annan än Lottens friare och för hvilken...

— För hvilken du var så ursinnig på mig, — sade Gudiva med ett litet leende. — Nå ja, mitt tilltänkta arf faller då på en annan person här i slägten...

— Ja, det är sant, så der gick det med det tilltänkta arfvet, — inföll rådmannen och kände sig plötsligen helt glädtigt stämd, och han omfamnade Gudiva och sin dotter och mamsell Ebeling, och fastän den sistnämda hade tandvärk, så skrattade hon dock.

Sic transit gloria mundi.

Ballad.

e gingo mot lunden, ett älskande par,
en gosse så hurtig, en flicka så rar,
att sig i grönskan förlusta.

Så ståtlig var gossen, så fager hans tös,
med strålande ögon och lock, som flög lös
kring kinder rosenderöda.

Och klädning hon bar utaf ljusaste moll,
ny hatt och i handen ett fint parasoll,
som kostat aderton kronor. —

Med skämt och med löje de vandra framåt
och hinna snart målet för glädtiger stråt,
den lunden härliga, sköna.

Inunder ett bokträd i grönskande sal
en soffa här stod, något gammal och skral,
på den slog paret sig neder.

Och gossen sig slöt till den älskades barm,
kan hända för häftigt, ty, tänk hvilken harm:
för tyngden krossades soffan!

Och ned uti gräset de kärliga två
så hastigt förflyttas, men icke ändå
var dermed slutad malheuren;

ty fram kröp en padda, så stor som en kalf,
som stirrade hemskt, så att flickan hon skalf
och gossen häpen sig reste.

Han grep parasollet och gjorde med hast
mot paddan en chock, så att skaftet det brast
och tyget remnade sönder.

Men slagen låg paddan med fradgande gap —
hon detta förtjent för sitt tilltagsna kap
att störa älskande tvänne. — —

Och hemåt drog paret, bedröfligt att se,
med kläder och solskärm förstörda, o ve,
sic transit gloria mundi!

—est—

Tokigt allt igenom.

Skiss

af

Alma Rek.

Vid X. regimente fans för få år sedan tvänne officerare von H., bröder, nästan jemnårige och förvillande lika hvarandra. Den ene, en glad och munter lebensbroder, benämdes af kamraterna *»token von H.»;* den andre, ända till fanatism religiös och periodiskt sinnesrubbad, fick hålla till godo med titeln *»den tokige von H.»* Den förstnämde tjenar ännu qvar, den senare har måst taga afsked.

»Token» von H. hade under ett af mötena spelat en af sina kamrater, löjtnant G., äfven denne en lifvad fyr, ett litet spratt, som bland regimentets officerare framkallat mycken munterhet. Hvad var naturligare, än att G. sökte efter första bästa tillfälle att med ränta betala von H. för hans puts. Men »token» hade alltjemt varit på sin vakt, och ett par af G:s tillärnade anslag hade, till kamraternas ytterligare löje, alldeles misslyckats.

Utryckningsdagen var kommen. — Nu eller aldrig! — tänkte G. Officerarne voro församlade för att vid en rykande bål säga hvarandra farväl efter årets lyckligen

afslutade »fälttåg». Under tiden gick den på sin »hämnd» rufvande G. ned till »tokens» skjuts, som stod väntande utanför officersborgen. Vår löjtnant gaf sig i samspråk med skjutsbonden.

— Nå, hvem skall du skjutsa, karl? — sporde officern.

— De ä' la lyttnant von H., — svarade bonden.

— Jaså, — återtog löjtnanten i likgiltig ton, hvarpå han fortsatte:

— Men du vet kanske inte att den der von H. ibland är litet besynnerlig.

— Pojka, som exer'a beväringa säja, att han ska' va' alldeles som lite' artig (= galen), — förklarade bonden.

— Gör bara, som jag nu säger dig, så har det ingen fara och du skall få se, att du får dig hederliga dricks-penningar, — återtog G.

— Så'na der stollar ä' la inte goe att handskas me', — tyckte bonden.

— Nu kan du väl förstå, att han vill fara fram som en galning, — svarade löjtnanten, — men du skall spara hästen och köra långsamt, ty löjtnant von H:s klena hufvud tål inte någon häftig skakning. Säger han, att du skall stanna, och han vill försöka stiga af, bör du deremot köra allt hvad tygen hållä till närmaste gästgifvare-gård, ty då är han nära att få ett af sina anfall och behöfver komma i säng, innan han blir lugn igen. Var nu klok och stå på dig bara. Men du kan behöfva få dig något att dricka, innan ni bege er af. Gå in och säg till, att jag lofvat dig en ordentlig sup.

Bonden strök mössan af sig, tackade G. för hans »gemenhet» (= nedlåtenhet) och efterkom naturligtvis med största beredvillighet G:s uppmaning.

G. återvände till sina pokulerande kamrater, uppsökte »token», drack ett glas med honom och skämtade öfver sina missöden under mötet.

— Det är tråkigt, — sade han till »token», — att du fått en skjutsbonde, som understundom är litet vriden. Karlen är dock from och sköter sig oklanderligt, endast man förstår att behandla honom fogligt. Imellertid vill jag tillråda dig skaffa en annan skjutskarl.

— Åh, var du lugn, jag skall nog reda mig med den göken, — försäkrade von H. skrattande.

Efter en stund var »token» färdig att afresa. Större delen af officerarne, bland dem äfven G., följde honom till vagnen.

— Tänk nu ut något puts, som kan lyckas dig, till nästa möte, — sade von H. triumferande till G., som endast svarade med ett eftertryckligt: — Angenäm resa!

G. vexlade under tiden blickar af hemligt förstånd med den efter den rundliga trakteringen något uppsluppne bonden, som såg mycket vigtig och tvärsäker ut. Då von H. satte sig upp i vagnen, drog bonden en flik af uniformskappan till sig och placerade sin egen värda person derpå, hvarmed han tycktes vilja säga: — Nu har jag dig fast, min gosse lilla.

Man for åstad. Följande den uppmaning G. gifvit, körde bonden helt långsamt. Till slut fann sig von H. nödsakad uppmana den körande med ett:

— Raska på litet!

Bonden låtsade ej höra, utan fortfor att köra nästan i gående. Efter några minuter frågade löjtnanten:

— Kan du inte köra något fortare?

— Nej, tack, han; har lyttnanten lurat nå'en förr? — svarade bonden och plirade med ögonen.

— Den stackars karlen är ju sinnesrubbad, — tänkte von H., — och det är bäst att söka vinna honom med lämpor.

Sedan de ytterligare i sakta mak tillryggalagt ett stycke väg, vände sig ånyo von H. till skjutsbonden med orden:

— Om du kör på bättre, får du hederliga dricks-penningar, då vi ändtligen komma fram.

— Åh, försök inte bara, ja' vet nog, hur ja' ska' köra för lyttnanten, — svarade bonden lugnt.

En skjutsbonde, som ej frågade efter drickspenningar, det var något oerhördt, och en sådan var onekligen galen. Sedan löjtnanten funderat öfver detta märkliga exemplar af skjutsbonde, fann han sig föranlåten fråga:

— Vill du inte ha några drickspenningar, karl?

— Jo, varsch! — svarade bonden.

— Men då får du vara snäll drifva på hästen litet bättre.

— Nej, tack! Ja' får la mera, om ja' kör sakta.

— Af hvem då? — frågade den förvånade von H.

— Körs, af lyttnanten sjelf, vet ja', — svarade bonden tvärsäkert. — Han har för klen skalle att åka fortare; ja' de vet han nog, när han kommer fram.

Den resande uppgaf nu alla försök att komma till rätta med sin skjutsare. Den stackars bonden, som sjelf var tokig, tycktes plötsligen fått den fixa idén, att det var löjtnanten, som var den sinnesrubbade. von H. började derför ångra, att han icke följt G:s råd och tagit en annan att skjutsa sig. Men han hade misstänkt, att G. ville på något sätt lura honom och hade derför visat sig obekymrad. Nu insåg han mer än väl att G. hade haft rätt och att bonden var från sina sinnen. Vår löjtnant började nu eftertänka, huru han så fort som möjligt skulle kunna bli af med sin farliga granne. Vid vägen bodde en bekant till von H. och han beslöt sig till sist för att stanna hos denne för att få sig en klok skjutsbonde.

— När vi komma till Bergsmo skall du stanna; jag har ett ärende att uträtta hos patron der, — tillsade von H.

Bonden nickade utan att svara. Å sin sida var han

nu fullt öfvertygad om att den han skjutsade var tokig. Han höll den andre officern, G., räkning för det denne dels »spenderat» på honom och dels gifvit honom förhållningsorder. Allt hvad G. hade sagt, slog ju in. Men bonden, som var säker om de »hederliga drickspenningarne», föresatte sig nu att ända till slutet följa de råd, man gifvit honom. Då de närmade sig det angifna stället flyttade sig derför bonden närmare von H., tog fastare tag i tömmarne, gaf hästen ett par dugtiga rapp och körde i vild karrière förbi Bergsmo gård. Lika litet som skjutsbonden förut kunnat förmås att köra fort, lika omöjligt var det nu att få honom att stanna. Löjtnantens alla protester tjenade till intet. Slutligen lugnade sig von H., då bonden fortfor att köra den återstående delen af vägen i raskt traf.

Snart voro de framme vid gästgifvaregården. Olyckan ville, att von H. aldrig förut färdats i denna riktning och således var okänd på stället.

Vagnen hade knappast stannat förrän skjutsbonden kastade tömmarne öfver hästen och begaf sig hufvudstupa in i gästgifvarestugan. Efter ett par minuter visade han sig på trappan, åtföljd af gästgifvaren och ett par handfasta forbönder.

— Herr löjtnantens säng är genast i ordning, — förklarade gästgifvaren, i det han bugade sig med kaschetten i hand.

— Min säng ...? — sporde löjtnanten utom sig af förvåning.

— Ja, nog ä' de la bäst att lyttnanten lägger sig lite, — menade en af forbönderna.

— Ha då alla menniskor blifvit galna, tänkte von H.

— Tack, mina vänner, men jag reser strax vidare och behöfver ej hvila, — invände von H.

— Åh, nu ska' löjtnanten lyda ett godt och ärligt

råd, — sade gästgifvaren. — Det går snart öfver, bara harrn fått vara i ro ett par timmar.

— Hvad är det som går öfver? — frågade von H. lika förvånad som förtretad.

— Löjtnantens anfall, vet jag. Skjutsbonden har talat om alltsammans, — förklarade gästgifvaren.

— Men den der karlen är ju tokig, vet jag... inte har *jag* haft något anfall. Äro ni dårar allesammans?

De omkringstående utbrusto vid dessa ord i ett hejdlöst skratt, i hvilket skjutsbonden af fullaste hals deltog. Detta retade von H. ännu mera, hvarför han röt till med ett:

— Vet hut, lymlar, ser Ni inte att Ni har med folk att göra?

— Nu ska' inte löjtnanten tro, att vi vilja honom något ondt, — sade gästgifvaren, som sökte lugna von H:s rättmätiga vrede, — utan göra som vi bedt och lägga sig litet. Petter der, — och han pekade på skjutsbonden, — är en ärlig och klok karl och han har berättat oss alltsammans. Dessutom har han lofvat att ta hand om löjtnanten.

— Jag har ju sagt Er, att karlen der är från sina sinnen. Han har hela vägen betett sig som en galning! — svarade von H.

Åter fick han hålla till godo med en hejdlös skrattsalva.

— Kan nå'en säga, att jag ä' tokig? — frågade von H:s f. d. skjutsare.

— Neej! — ljöd det i korus.

— Ser nu lyttnanten! — ropade skjutsbonden triumferande. — Men ä' de nå'en, som kan svära på att lyttnanten alltid ä' som han ska' va'? — frågade han vidare.

— Fasingen heller! — svarade gästgifvaren. — Han höll i fjol på att slå pojken min alldeles lemmalös för han inte genast helsa på honom.

»Token» började nu inse, att man förvexlade honom med hans »tokige» broder. Men huru förklara skjutsbondens beteende; von H. höll honom fortfarande för sinnesrubbad. Förtretad öfver det obehagliga uppträdet, befalde han fram en häst. Men i stället för att denna order efterkoms, greps von H. af åtta starka armar och drogs in i ett af rummen och lades på en bäddad säng. Han insåg det fåfänga i att göra motstånd och ville försöka att på öfvertygelsens väg göra klart för de dumma menniskorna, att det inte var han, som var sjuk. Man sökte pyssla om honom på bästa sätt, han fick allt hvad han önskade, utom lemna sängen. De båda handfasta forbönderna postade troget på hvardera sängkanten.

— Kanske sk'a vi skicka efter klockarfar? — frågade den ene, — när moster min får bloa opp åt skall'n plä' åderlåtning alltid hjelpa.

Det fattades endast, att man skulle skrida till verkställande af denna välmenande handling. För att förekomma såväl detta som för att vinna befrielse, hade von H. skickat ett ilbud till Bergsmo för att bedja sin vän komma och intyga att han var vid sina sinnens fulla bruk. Äfvenså hade han låtit inkalla sin skjutsbonde.

— Hvarifrån har du fått, att jag skulle vara tokig? — frågade von H.

Bonden redogjorde nu för sitt samtal med den der löjtnanten, hvilken von H. genast insåg vara G. och att denne nu utkräft sin hämnd, och glömde ej att framhålla de förespeglingar, han fått om »hederliga drickspenningar».

— Men samma löjtnant sade till mig, att du var tokig, — förklarade von H. — Båda ha vi således alldeles orätt hållit hvarandra för dårar. Inser du och Ni andra icke detta.

Skjutsbonden skakade tviflande på hufvudet och de båda forbönderna hviskade sinsemellan om huru illmariga »tosingar» kunna vara.

Efter någon stund slogs dörren upp och G., åtföljd af några andra officerare, visade sig på tröskeln. Då de fingo syn på den stackars H:s, för honom lika obehagliga som för dem komiska belägenhet, der han låg i sängen, vaktad af förbönderna, kunde ej hans kamrater i sin tur underlåta att utbrista i ett klingande skratt.

— Betalt som qvitteras! — ropade G. och svängde ett par punschbuteljer.

Den tillräckligt pinade von H. befriades och förklarades högtidligen vid det första glaset såsom fullt klok. Gästgifvaren, skjutsbonden och de båda vaktarne framstammade en mängd ursäkter, och att bonden, som skjutsat, af såväl von H. som af G. fick »hederliga dricks-pengar», behöfver knappast sägas. Slutligen förklarade G., att, sedan han omtalat sitt puts för kamraterna, några af dessa beslutit sig för att resa efter von H. för att dricka ett glas med honom, som ju hade haft den oturen att ha, hvad man kallar — »galet förspändt.»

»Tunn»-drägt.

(Sann skepparhistoria.)

» j i längden är att rosa
segla endast här på Trosa»,
så en lifvad sjögast sad',
»derför lyster mig ta hyra
hos en skeppar', som vill styra
på en långfärd bums åstad!»

Sagdt och gjordt. Han sig begifver
till Jamaika. Flat han blifver,
då han skådar Kingstons redd.
»Herre je! i min snusdosa
kan man stoppa hela Trosa —
maken blef väl aldrig sedd!»

Endast ett par dagar ligger
skutan der i hamn. Så pigger
vill en qväll i land han gå. —
»Sju i morgon lättas ankar'»,
sade skeppar'n, »qvicka tankar,
akta dig och passa på!»

Snart i sina helgdagskläder
kajen gasten käckt beträder,
ty han hyran utfått har.
»Här skall valsas hela dagen,
veten att jag är i tagen,
att jag ej på pengar spar!»

Qvinnor med den skönsta svärta,
klädda i turbaner bjärta,
löpa rundt kring gasten nu.
Dock han blifver ej förfärad,
ropar: »fastän du är tjärad,
får du bli min lustjakt, du!

På Jamaika bör man dricka,
skål för dig, min svarta flicka,
sådan rom fins ej i nord!»
Hur han dricker, henne famnar,
snart i sömnens sköt' han hamnar,
faller tung inunder bord'.

Aldrig rätt han lära kände
hvad derefter väl sig hände,
detta till hans stora harm.
På en vindskrubb dock han vaknar,
alla nya vänner saknar,
fast de svuro vänskap varm.

Adam lik i paradiset,
innan han drefs ut med riset
och i fikonlöf blef klädd,
steg nu gasten, smått generad,
helt och hållet ruinerad
upp ifrån sin olycksbädd.

»Aj, min plånbok ej jag funnit,
minsta klädtråd har försvunnit;
ja, här står jag blott och bar.
Dock, de bofvarne sig kuggat,
bussen, som i går jag tuggat,
man på bordet qvarglömt har!»

Hur han skriker, hur han larmar,
ingen fins, som sig förbarmar;
stackars gast, hans lott var hård! —
Himlen hjelp vill honom unna,
ty en stor och rymlig — *tunna*
varsnar han på ställets gård.

Rundt omkring man sofver, snarkar,
tunnans botten ut han sparkar,
kryper så i kärlet in.
Nu en mästerkupp han vågar:

klädd i tunna så han tågar
ner till hamnen, ger allt hin.

Ej i fred får han dock vara
för de negerungars skara,
önskar katten må dem ta.
Då han ändtligt skutan hinner,
sina skeppskamrater finner,
höres muntert ett: »hurra!»

»Värmen, gossar, mig generat,
derför har jag inventerat
just en »*tunn*»-drägt, luftig, sval!» —
Han på kajen ställer tunnan,
skyndar sig till skutan unnan
från en händelse fatal.

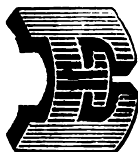
Alma Rek.

Uppkomst.

— Nej, se på henne, så schangtil hon blifvit! ... En för detta ångbåtsstäderska! ...

— Ja, det ä' som ag säger. att *nu går skammen på torra landet!*

tt Original på 1830—40-talen.

Vid denna tid lefde en förryckt student vid namn Lidback, som gjorde sig ganska bemärkt för sina besynnerligheter. Då vi äro af samma mening som framl. J. G. Schultz, »att man bör taga vara på våra originaler», så vilja vi redogöra för denne Lidbacks uppträdande på 1830—40 talen. Lidback utgaf 1830—31 »Socrates och Solon, Hammaro, Tidskrift, tillegnad Hans Maj:t Konungen, Hans Kongl. Höghet Kronprinsen och Skandinaviens Folk.» Denna tidskrift, som innehåller de största befängdheter, utgör 66 n:r i 4:o och är tryckt hos Lidback på Thye. Der finnas sammanblandade afhandlingar om Vers och Prosa med dylika om Spanmålsmagasiner etc. En insändare föreslog Lidback, att han skulle omändra titeln på sin tidskrift från »Socrates och Solon» till »Vermlands Sqvaller Contoir» samt att »Socrates och Solon» skulle läggas in i »Glömskans källare». Detta uppfattade L. som en artighet och tackade insändaren så mycket för »denna uppmärksamhet». Lidback ville inrätta en sällskapsförening, som skulle kallas »Dygde-

kraftens Ädlingar», och för att få denna förening stiftad höll han långa tal, hvarhelst han kom. 1826 förkastade han sitt namn Lidback, och kallade sig endast Andrêios, men 1830 antog han åter sitt forna namn. 1848 skrifver han sig för f. d. Länsbokhållare och t. f. Landskamererare i Vermland.

I sista numret af sin tidskrift tillkännager L.: »Om någon ärnar afyttra hela eller en del af Samlingen (nämligen af »Socrates och Solon») såsom makulatur, önskar Redaktören att med förmånsrätt få tillösa sig den.» Vi vilja meddela ett utdrag, kanhända det bästa ur denna besynnerliga tidskrift:

»Theses för Materien.

1.

All Dygd är Last — då den ej får vara Dygd.

2.

All Last är Dygd — då den ej längre är Last.

Samma förhållande hafva rätt och orätt; — sant och falskt.

3.

Allt hvad som göres är rätt — då det lyckas.

4.

Allt hvad som göres är orätt — då det misslyckas.

5.

Den rike gör således rätt — då han lefver i allt öfverflöd.

6.

Den fattige gör orätt — då han stillar sin hunger och skyler sin nakenhet.

7.

Häraf följer: att det finnes ej någonting bestämdt uti Himlen, eller på Jorden, mer än — *Intet.*

8.

Ergo, *Intet* är Begynnelsen och Ändan.

Detta är upplösningen af *Den Gordiska Knuten.*»

I allmänhet äro artiklarne i denna tidskrift särdeles långa och tråkiga. Denna tidskrift gjorde dock L. mycket hufvudbry, ty han skickade skrifvelser, åtföljda af hans tidskrift, icke allenast till Karl XIV Johan utan äfven senare till Lamartine, Pius IX, Schweiziska Edsförbundet, m. fl. Då dessa skrifvelser äro särdeles egna och på sin tid i embetsverken uppväckte mycket löje, meddela vi dem här, efter afskrifter, som vi gjort ur Riksbibliotekets manuskriptsamlingar.

Till Karl Johan sände han en så lydande skrifvelse:

»Stormäktigste Allernådigste Konung!

Jag föddes • Ett Århundrade för bittida — och den Rättskänsla, den Fosterlandskärlek, samt krafts-anda, som

ingöt sig såsom lifsgenius uti mitt hjerta, hade djupt slumrat uti Norden. Alla mina företag hafva derför för mig gått förlorade och jag kämpar uti ålderdomens matthet förgäfves; icke Segrare förr, — än efter Döden. Den Samhälls-Uppställningsskrift, under namn af *Socrates* och *Solon*, hvaraf jag i djupaste underdånighet vågar tillegna ett exemplar åt Eders Kongl. Maj:t och det andra åt Hans Kongl. Höghet Kronprinsen, må utgöra ett svagt bevis på mina afsigter, och mina bemödanden. Jag uppmanade genom subskription Tre Millioner menniskor, — Ja! Svenska Folket att understödja ett företag som hade dess framtida väl till föremål; — men — en Stjuf Son och en vän blefvo de enda 2:ne Subscribenterna; och sedan jag uti fattigdom framsläpat mig till fulländandet utaf 130 Exemplars uppläggande af Skriften, hafva knappast 10 medborgare, kanske mera par complaisance eller commiseration, än verklig anda för saken, blifvit afnämare till densamma. Dess dugelighet vill jag ej, för att icke beskyllas för egenkärlek, vidröra — men dess Syfte — dess ändamål, — Ja! — sjelfva dess odugelighet, hade bort uppväcka — åtminstone — nyfikenheten. Af dessa skäl — och uti sådane förhållanden nertryckt, vill jag ändock ej nerstiga till Almosetiggare, — utan glad — och förtröstande framtränga mig till thronen — nedlägga mitt offer på Fäderneslandets altare, — och allerunderdånigst bönfalla, — om Eders Kongl. Maj:ts nådiga Förord hos Rikets till nästa Riksdag församlade ständer, att, — till upplifvande af en sann och kraftfull Fosterlands anda hos vårt Yngre Slägte, — och till påvisande af en rent moralisk ståndpunkt för våra mera mognade Svear, å underdånigaste bifogade Subscriptions Listor, hos mig reqvirera ett antal Exemplar, som kan hedra Svenska Folket, och uphjelpa en för det Rätta — Sanna — Dygdiga och Goda arbetande — men — misshandlad — Be-

lisaire. — Med djupaste underdånighet, trohet och nit utbeder mig få nåden framhärda

Stormäktigste, Allernådigste Konung
Eders Kongl. Ma:ts allerunderdånigste och tropligtigste Undersåte

Paul Gustaf Andrêios Lidback.

Karlstad d. 1 Junii 1839.»

Besynnerligare skrifvelse än denna har väl sällan Karl Johan erhållit, och att intet afseende fästes vid Lidbacks anhållan, visar sig af den skrift, han tillsände Lamartine. Vi anföra äfven den:

»Till Franske Republikens Förste Medborgare, Ledamoten af provisoriska regeringen, Monsieur Alfonzo de Lamartine!

Om jag ägde nog färdighet uti Franska språket, så skulle jag med så mycket mera nöje begagna det, nu måste jag hålla mig vid mitt Svenska Språk, öfvertygad att någon Translator finnes uti Paris. Jag är en Radical Rationalistisk Republican till själ och hjerta, då Monarkien (såsom här i Sverige) icke vill vara den allmänna röstens och välfärdens man. Såsom sådan har jag författat närlagde SamhällsUppställningsSkrift, kallad *Socrates* och *Solon*, hvilken af de Egenmäktige och Konservative här förkastas, och öfverlemnar den utan alls någon ersättning till Eders Excellentissimo begagnande i den mån som Franska Republikens nyfödelse fordrar, och tjenligt vara kan; — men om den såvida kan anses god, att den bör komma medelst Tryck till Franska Folkets

kännedom, så begär jag den författareersättning, som Folkets och Eders Excellenses välbehag deråt egnar, samt arbetet förtjenar. Jag har äfven i anseende till flera förvillade och förvillande Sekter, hvilka nu för tiden söndersplittra vår vackra och Kristliga Religion, och då ingen andelig man sig det samma företagit, i anledning af hvad om Bibeln i slutet af pagina 15 i SamhällsUppställnings-Skriften omnämnes, företagit mig och fulländat en ny Redaktion af Bibeln, som endast utgör omkring 500 pagina i stor Octave och är befriad från de rysligheter och ohyggeligheter, hvarmed den gamla Bibeln befläckar både Försynen, Religionen och Tidehvarfvets Civilisation, samt kan befordra, igenom en lägre inköpssumma, den andeliga Sedolärans och Dogmatikens lättare meddelande till menniskohjertat och förståndet. Denna är ännu ej tryckt, och kanske ej får tryckas här, hvarföre jag ämnat att låta den förseglad hvila efter mig till år 1900 eller 2,000; — men ville Eders Excellense äska ett Exemplar deraf utskrifvet, så skall det öfversändas mot renskrifningskostnaden och porto samt samma vilkor i öfrigt, som för *Socrates* och *Solon*. Jag slutar här med detta Bibelspråk: Låter Edert ljus lysa för menniskorna, att de måga se Edra goda gerningar, och prisa Eder Gud och Fader som är i himmelen.

Med djupaste vördnad framhärdar
Eders Excellenses
allerunderdånigste och tropligtigste tjenare
Paul Gustaf Andrêios Lidback,
f. d. Länsbokhållare och t. f. Landskamrerare.»

Denna skrifvelse är daterad 1848, och sände Lidback lika lydande till Pius IX, Schweiziska Edsförbundet, m. fl. Vi ha dock anledning tro, att vederbörande förhindrade att L:s »Socrates och Solon» kom till någon

mera än Lamartine. Af dessa begge skrifvelser, som vi anfört, framgår tydligt, hvilka bizarra och galna idéer Lidback hade, och man må ej förundra sig öfver, om han på sin tid för sin kuriösa stil väckte löje och munterhet hos vederbörande, men äfven farhåga att han skulle begå värre tokerier, än hvad dessa skrifvelser visa. Tydligt framgår af hela hans skrifsätt och beteende, att det ej stod rätt till i »hjernkontoret» hos honom! Erkännas måste dock, att han egde en viss tillförsigt: det som ej en Bibelkommission ännu i dag kunnat åstadkomma, nämligen en ny redaktion af Bibeln, det ville Lidback i en handvändning göra. Säkerligen hvilar denna hans redaktion af Bibeln, som han sjelf tänkte, till år 2,000 eller, ännu bättre, för alltid i »Glömskans Källare». Lidbacks öfriga öden äro oss obekanta.

E—d.

Från riksdagsmannavalet.

— Du tänker väl aldrig rösta med plutokratiens lista?

— Hvilken lista kallar du så?

— Den, som det fins en *Björn* på, förstås.

En man af den gamla skolan.

Min gamle farbror är en ärans man,
fast ärans lager aldrig hjessan skuggat,
och aldrig på den väg man honom fann,
der hederstecken och små stjernor duggat.
På goda tankar, ädla känslor rik,
han varma hjertat har på rätta stället,
men, rent ut sagdt, är han en stor klassik
från hjessan ända ned till fotabjället.

I början af vårt sekels första hälft
hans lefnadsglada ungdom är förliden,
och då, förstås, det faller af sig sjelft,
att »ætas aurea» var just den tiden.
För framåtsträfvan är han långt från sval,
fast icke nutidssmaken han kan tåla,
men föras länge svunna dar på tal,
syns strax en soluppgång i ögat stråla.

Då kommer gubben uti tagen tvärt,
men med sin domarifver väld förmäler;
han envis är, så tvista är ej värdt
om det befängda i hans paralleler.
Vår tid, han tycker då naturligtvis,
mot »gamla goda tiden» rakt förbleknar,
och outtröttligt ger han den sitt pris,
när, värmdt af hugkomstskimmer, sinnet veknar.

Vårt sällskapslif med alla dess behag,
att kalla det för tomt han icke tvekar.
»Nej, förr i verlden var det annat slag:
charader, bouts-rimés och tankelekar!»

Som sirlig näms en säflig menuett
och mera takt i än fransäs med »rusning»;
och prat om sällskapsvisans tid kan lätt
det gamla barnet bringa i förtjusning.

Trots vår moderna gransknings klara skäl
han tredskas att Tegnér med kärlek rosa
som fosterländsk och större skald jemväl
än desse ... nomina sunt odiosa!
En menlös melodi utaf Crusell
mer högt än Fatinitzas glada sånger
han skattar, likasom en zittras gnäll,
för mer än Ocarina tusen gånger.

Till orgelbrus han lyssnar barnsligt än,
der tillitsfullt hans aning höjer vingen,
men tror, ej någon ibland kyrkans män
kan öfverträffa »talaren som ingen».
Han tror om gamla Sverges folk så godt,
så frejdad man som ringa obesjungen,
men följer kortsynt slentrianen smått
och talar väl om sjelfve tjusarkungen.

Han inom skål och vägg vid vänners snack
trifs bättre än på trefliga kaféer
och whist han föredrager framför knack —
ja, nog har gubben konstiga idéer!
Ej tarfvas flera prof. Men ock jag trygt
betonar med det sagda i förening:
sin stränga smak och viljetukt han bygt
uppå en minneskär och redlig mening!

Förklarligt är det! Ack, ej mer jag fräckt
med lumpet spe vill vålla honom plågor!
Jag vet, att lider det mot aftonväkt,
och sol sig närmar svala vestervågor,
samt vi tillbaka se, vi kring oss klart
allt längre, längre skuggor då förnimma,
men fjerran bygd belyses underbart,
och der i festprakt fönsterrutor glimma.

T—k.

Sjelfkänsla.

— Nå, men, kära kusin, hvad har du egentligen imot min vän, grosshandlare Jonston?

— Jo, först och främst är han utlänning.

— Ja, engelsman.

— Och så var han nog oförskämd att säga: *»gäss, gäss»*, när mamma och jag frågade honom, om han trifdes i Sverge.

Också en »inspektion».

(Sann händelse.)

Numera rektor V. i X. var som adjunkt vid samma läroverk folkskoleinspektör öfver en del af Y:s stift. En gång företog han *under sommarferierna* en inspektionsresa inom sitt distrikt, hvarvid han ock skulle besöka en församling, der en af hans forna elever var lärare. Sitt oroliga och despotiska lynne trogen, gaf han dock ej läraren i fråga någon annan underrättelse om denna oväntade inspektion, än sålunda, att den sistnämde, liksom de öfriga församlingsboarne, i en från predikostolen uppläst kungörelse fick veta, att skolbarnen dagen före den beramade inspektionen skulle infinna sig kl. 10 f. m. i skolhuset för att repetera för den stundande *uppvisningen*.

Skolläraren, som tyckte att detta sätt att behandla honom gick nästan långt, och som tillika kände vår man, inspektören, beslöt att återgälda denne efter förtjenst. På den utsatta dagen kommo barnen för att repetera, men läraren satt lugn i sin bostad, väl vetande, att han hade skolferier. Kl. blef 11 och hon blef 12, men ingen lärare hördes af. Då tager en af de större

gossarne dristighet till sig och går in till läraren och upplyser honom om, att *prosten* befalt dem komma dit och läsa, emedan det påföljande dag skulle blifva inspektion.

— Ja, — säger läraren, — har prosten sagt detta, så kommer han nog och läser med er.

Då klockan blef 3 på e. m., gick läraren imellertid in och sade till barnen, att prosten förmodligen glömt sig och att det nu vore bäst, att de, barnen, gingo hem.

Den påföljande dagen skulle skolan inspekteras, men läraren såg till sin stora glädje inga barn. Han satt i stället i allsköns ro och åt sin frukost, då han genom fönstret får se inspektören och den vördige prosten komma. Han går dem till mötes ute på gården, hvarefter de inträda i skolsalen. Prosten tager två steg baklänges, då inspektören med barsk stämma frågar, hvarföre inga barn funnos i skolan. Skolläraren upplyser då, att barnen den föregående dagen varit i skolan på prostens kallelse för att läsa, såsom de uppgåfvo, men att han, läraren, hemförlofvat barnen, då ingen prost kom. Inspektören blef utom sig af vrede öfver att hafva rest förgäfves, men då förklarade skolläraren, att det funnes en hel del trasig, oändamålsenlig och utnött skolmateriel, som herr inspektören väl kunde taga i betraktande samt afgifva sitt omdöme öfver densammas användbarhet.

Under detta blef inspektören något blidkad, hvarefter han sade till läraren:

— Nej, jag far icke här ifrån utan att veta, hvad ni duger till som lärare; jag och prosten föreställa barn och ni skall hålla en lektion.

Läraren sökte göra invändningar, men det hjelpte icke. Till en början skulle morgonbön förrättas i vanlig ordning. Läraren sjöng en hel psalm, hvarefter han — som icke är någon ledamot af Evangeliska Fosterlandsstiftelsen — ex tempore höll en bön, som väl räckte en

halftimme, hvarefter en ny psalm sjöngs. Detta satte herr inspektörens tålamod på allt för hårdt prof och han gaf esomoftast sin otålighet till känna under den andäktiga stunden, men läraren var lugn och obeveklig.

Efter förrättad bön gick han fram till sina två disciplar, hvarvid följande frågor och svar gåfvos.

Läraren (till inspektören). Hvad heter du, min gosse?

Inspektören. Jag heter Per.

Läraren. Hör du, Per, gå och ställ dig der borta i vrån, till dess du lärt dig att iakttaga folkskick under morgonbön!

Per måste lyda, ty han var ju skolpojke.

Läraren (till prosten). Hvad heter du?

Prosten (för sig sjelf). He, he, he! det här måtte blifva lustigt. *(Högt).* Jag heter Pål.

Läraren. Kan du säga mig, Pål, huru den 215:de frågan i Katekesen lyder?

Prosten (förlägen, tagande sig om hakan). Det har jag glömt bort.

Men nu var *skolgossen* Per med ens förvandlad till inspektör.

— Det är bra! — utbrast han; — skolläraren har gjort sin sak som en hel karl; det är jag, som burit mig en smula häftigt åt.

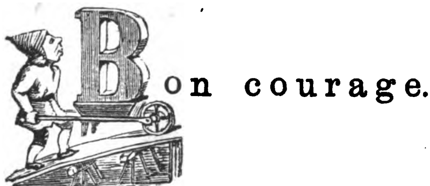
Och så var den inspektionen slutad.

Månne?

— Charlotte! du ständigt ler och visar
din sköna perletandrad dagen lång.
Månn' den, som munnens rik'dom prisar,
kan prisa hufvudets på samma gång?

A. M.

Bon courage.

Att gods och gull ega, bra nog är,
ej derom tör disputeras;
men som *det bästa* bör sådant der
dock ej af någon värderas.
Långt hellre fattig jag vill då vara
liksom en kyrkråtta, om jag bara
har *bon courage.*

Ty blefve rik jag uti ett nu
som Rotschild, penning-magnaten;
om alla skatter uti Peru
mig gåfves, fattige saten;
för mig det dock ganska litet vägde,
om ej jag äfven tillräckligt egde
af *bon courage.*

Du ungersven, som på giljarfärd
i väg dig ämnar att gifva,
men, utaf oro och rädsla tärd,
knapt stegen ut vågar klifva;
ryck hurtigt fram, och du når din lycka,
ty alla flickor hos männen tycka
om *bon courage.*

Och du, för hvilken det gått på tok
som af din fästmö fått korgen,
låt verlden se, att du är så klok,
att käckt du struntar i sorgen!
Tro ej, det båtar att stridt du gråter:
»fast *en* du mist, stå dig *tusen* åter» —
hej! *bon courage!*

För husfrids skall, må man allt ibland
för unga frun gifva vika;
men om hon derför vill i sin hand
strax taga spiran tillika,
man likväl icke förbluffa må sig
men låta se, att man kan bestå sig
med *bon courage.*

Ej trefligt är — det erkännes nog —
att stundom på någon törna,
som strax med mer eller mindre fog,
begynner på att en björna;
man lätt sig dock utur knipan drager,
om bestens brumning imot man tager
med — *bon courage.*

Du främja önskar allt godt och rätt —
så alla af oss ju böra —
men ändock får du på tusen sätt
med lumpenheten att göra;
dock räds ej: du till ditt mål skall hinna,
din ädla strid du till sist skall vinna
med *bon courage.*

Ja, *bon courage* ej vi litet hvar
tillräckligt upp kunna skatta.
Det går nog lätt uti *solskens-da'r*
att kunna skämta och skratta;
men skönt, om man ock i *mulna tiden,*
när pröfningsmaran rätt tungt en rider,
har *bon courage!*

Och lyckligt är, om man ej har brist
på sådan vara i barmen,
när liemannen en gång till sist
helt artigt bjuder en armen;
man lugnt kan säga: farväl! åt verlden
och följa vägvisaren på färden
med *bon courage.*

Papageno.

Vår tids ungdom.

Lärarinnan.

På frågorna du svarat bra
och derför kommer på din andel,
som rättvis lön, Amalia,
att välja, hvad du helst vill ha:
ett äpple, russin eller mandel?

Lärjungen.

Tack, snälla tant, som är så rar!
Och efter det med svaret brådskar,
så tror jag, att jag föredrar
en — enda kyss af kusin Oskar.

X—g.

Journalistik i Brackköping.

Mark Twainare

af

Str.

Jag gick länge och funderade på hvad jag skulle taga mig till för att kunna lefva. Jag hade försökt som eldare på en ångbåt, men en vacker dag vred jag på en galen kran och lockade fram en het vattenstråle, som skållade mig i ansigtet, hvarefter kaptenen förklarade, att den som ej hade »skinn på näsan» omöjligen dugde till sjöman. Sedan skaffade jag mig rättighet att handla med amerikanskt fläsk, men råkade olyckligtvis släppa några af mina fetaste trikiner på bete i borgmästarens kök, der de dock upptäcktes innan de hunnit anfalla hushållerskan; följden blef imellertid att min handelsrättighet indrogs. Efter att sedermera förgäfves hafva sökt anställning såsom vaktmästare vid arbetshuset, springpojke vid stadsbudskåren, dödgräfvare hos renhållningsbolaget och disponent vid hudaftagningsetablissementet i Nattmansvången bör det icke förundra någon, att mina utsigter för framtiden voro skäligen skrala.

Då stötte jag en vacker dag på gatan ihop med en liten pys, som trampade mig på min ömmaste liktorn och med detsamma frågade, om jag ville köpa visan om »Pigan, som trampade på brödet». Detta ledde min tanke på ett verksamhetsfält, som jag hittills förbisett: literaturens stora, rika och väl dränerade åker, der ära och guld stå att skörda för den som är händig. Som en blixt från en klar himmel slog det ned i min själ, medvetandet att jag var skapad till stora gerningar och att min hittills futtiga bana skulle ända i popularitetens glans och härlighet.

En smula reflexion visade mig strax, hvilken väg jag borde sträfva för att uppnå detta mål. Till att dikta visor, som slå an på publiken, behöfs geni, och sådant fans ej i min hjernas förrådskammare — om icke möjligen litet födgeni, ty jag är född vid småländska gränsen —, och för att författa böcker är förnämsta vilkoret att kunna skrifva en någorlunda hjelplig handstil, men de bomärken, jag i min ungdom lärde mig att klottra, se ut som om de vore ritade med gaffel och blanksmörja. Återstod alltså tidningsliteraturens stora allmänning. Der behöfs, enligt min förmening, icke mera geni än det som finnes i en Eskilstunasax och ingen skrifkunnighet alls. »Det är ingen konst att redigera en tidning» — har en bekant ur- och tidningsmakare sagt — »konsten är endast att få den spridd.» Och jag gaf mig hin på att jag skulle bevisa, att det senare ej heller var någon konst — skulle jag än springa och kolportera ut min tidning sjelf. Det amerikanska fläsket hade smittat mig med en smula yankee-energi.

En boktryckare och förläggare är icke svår att finna — sådana växa på träd nu för tiden; det har ofta förvånat mig hvar de alla komma ifrån, men sedan jag häromdagen i ett tryckeri påträffade två afdankade emigrant-

agenter och en f. d. råttfällefabrikör såsom välbestälda konstförvandter, har jag upphört att förvåna mig öfver den saken vidare. Den boktryckare, till hvilken jag vände mig, hade gjort sina ungdomsstudier på Malmöhus slott i klosterlik afskildhet från verlden för att späka sin kropp mot onda lustar och begärelser. Nu var han ärlig, helig och förmögen: just min man. Han hade länge funderat på att börja en tidningsaffär och endast väntat på att finna en lämplig redaktör. Nu föll en sådan ned på honom som från skyarne.

Till att utgifva en tidning behöfs, såsom antydts, hvarken snille eller kunskaper, endast godt courage och medborgerligt förtroende, och dessa ovärderliga skatter hade lyckligtvis experimentet med trikinerna i borgmästarens kök ej kunnat beröfva mig. Alltså gick jag till en bränvinsadvokat för att få uppsatt en ansökan om tillståndsbevis. Det hade kostat mig en het strid med boktryckaren att få bestämma tidningens namn efter mitt tycke. Han ville med all makt, att den skulle heta »*Tjafs*», det lät så kraftigt och muntert, påstod han. Jag höll en ordentlig straffpredikan för den helige mannen öfver det lättsinniga i att ens vilja föreslå ett namn, som rimmade på »hafs», hvilket naturligtvis genast skulle gifvit vår kollega och konkurrent, den hundraåriga tidningen »Papegojan», anledning att framkomma med dumma qvickheter. Min mening, att tidningen skulle heta »*Sanningen*», segrade till slut. Det var ett namn, som åtminstone hade förtjensten att låta ärligt och kunde slå an på massorna.

Jag glömmer aldrig den dagen, då första numret af »Sanningen» flög ut i verlden. Jag hade i flera dagar klippt och klistrat och skarfvat ihop i mitt anletes svett, och om det är sant, att allt hvad som är tryckt är sant, så var allt sant redan innan det kom in i »Sanningen». Sedan pressen hunnit svärta ner ett betydligt antal ark,

satte vi oss, boktryckaren och jag, på kontoret för att inhösta gyllne skördar af prenumeranter och lösnummerköpare. Några personer, lockade af ryktet om den nya tidningen, stego in till oss, togo fast i tidningsbladen och kramade dem för att känna om papperet var tillräckligt fast, granskade innehållet med förnumstig och tviflande min och slutade med att köpa hvardera ett nummer. Bland dem var äfven en herre i ett par kritiska glasögon, hvilken efter en kort stund kom tillbaka, slog upp det köpta tidningsbladet, pekade på en punkt deri och frågade: »hvad menar ni egentligen med det der?» Jag läste på det utpekade stället:

»*Sjelfmord.* I Trelleborg har den beklagliga tilldragelsen inträffat, att en ung flicka af olycklig kärlek till en handelsbokhållare slagit svafvelsyra i en sked och störtat sig i den.»

Jag upptäckte icke strax det olycksaliga tryckfelet, utan sade för att vinna tid: — hvad jag menar? min herre! Jag kan väl icke mena annat än hvad der står.

— Då måtte skeden ha varit mycket stor eller också flickan mycket liten, — sade den impertinente herrn och gick sin väg.

Det var nu visserligen en förarglig kasus, men jag hoppades, att folk utan glasögon ej skulle kunna upptäcka den lilla omkastningen af de tre sista orden i notisen.

Afsättningen gick imellertid ej så raskt som vi önskat. Jag vidtalade derför en af mina bekanta, en folkskollärare, att sända mig ett tjog af sina elakaste och okynnigaste pojkar för att försöka om det icke gick bättre med kolportering. De kommo och erhöllo följande instruktion:

— Gån ut i hela staden, sökande hvem I uppsluka månden. Spärren upp era älskvärda gap och uttjuten med kraft »Sanningens» namn bland folket. Trampen på stöf-

lar, som tyckas innehålla liktornar, blåsen snus i ögonen på folk eller spruten dem med ärter i nacken för att förmå dem att fästa uppmärksamhet vid er; bjuden se'n ut tidningen och framför allt släppen ingen ur sigte förrän han köpt ett nummer. Ångbåtar och jernvägståg skolen I naturligtvis först och främst falla öfver som egyptiska gräshoppor. Ha'n I förstått, pysar?

— Ja vars! — skreko de med en mun och flögo åstad till sitt värf som antiloper, hvilka fly för lejonen i öknen. Den spiken drog. Inom en half timma var hela upplagan utsåld.

Under tiden gjorde jag i ordning ett nytt nummer. På enträgen uppmaning af boktryckaren, som ville att vi skulle reta publikens aptit med något »eget», dikterade jag för sättaren följande originalnotis, som sattes främst i bladet:

»*Borgmästaren* hade i går ondt i magen.»

Fåglarne vete om han hade ondt i magen eller ej, men jag satte dit det på höft för att se hvad verkan det kunde hafva. Olyckligtvis stod sättaren och fumlade bort tre bokstäfver, när han skulle inpassa denna vigtiga notis på vederbörligt ställe, hvarigenom den kom att lyda sålunda:

»*Borgmästaren* hade i går o i magen.»

Hela staden höjde en suck af bedröfvelse, när det ryktades att borgmästaren var sjuk. Aldrig hade jag drömt om en sådan tillströmning af folk till vårt kontor som den dagen egde rum. Alla ville läsa bulletinen i tidningen och fråga hvad det var för en sjukdom. O'et tyddes på lika många sätt som det fans namn i almanackan. En gammal käring, som läst det för en nolla, beklagade att den stackars borgmästaren, som var så rik,

ändå skulle nödgas känna de fattiges svåra plåga att gå med ingenting i magen.

Slutligen kom borgmästarens piga fram på eftermiddagen. Hon helsade från sin husbonde, att vi nästa dag skulle sätta in i tidningen, att han nu åter var fullkomligt frisk.

— Har han då verkligen varit sjuk? — frågade jag.

— Det visste han väl knappast sjelf i morse, när de förnäma började komma för att tillkännagifva sitt deltagande. Men när han fick veta, att det stått i tidningen, drog han sig till minnes, att han föregående dag verkligen haft lite kolik, men det var en sådan obetydlighet, att ingen borde oroa sig deröfver.

Jag öfverenskom med pigan, att hon hvarje dag skulle lemna mig rapport om borgmästarens helsotillstånd, och satte mig sedan att studera aftonens nummer af »Papegojan», kännande en viss belåtenhet med mig sjelf, derför att jag lyckats fästa uppmärksamheten på min tidning, på samma gång jag tagit en fin hämnd på borgmästaren för mina förlorade fläskhandlarerättigheter. Belåtenheten blef dock betydligt reducerad, när jag kastade blicken på »Papegojan». Numret började med en nidvisa om »Flickan, som drunknade i skeden». Efter en rörande beskrifning på hennes olyckliga kärlek och knoddens trolöshet berättades omständligt, huru hon gick ut i köket, tog en stor förläggarsked och slog den full med svafvelsyra.

Se'n störtade hon i skeden ner,
krillevillevitt, bombom,
och syntes ej på jorden mer,
krillevillevitt, bombom.
Om morgonen fiskade pigan opp,
krilleville-villeville-vitt, bombom,
ur skeden hennes döda kropp,
krillevillevitt, bombom.

Men knodden han blef lyst i bann,
krillevillevitt, bombom.
Och är historien icke sann,
krillevillevitt, bombom,
så har väl »Sanningen» begått,
krilleville-villeville-vitt, bombom,
i fantasien detta brott,
krillevillevitt, bombom.

Historien om borgmästarens sjukdom affärdades på några få rader. Der stod endast, att om borgmästaren råkat sluka något *o*, så var det förmodligen detsamma som saknades framför tidningen »Sanningens» titel.

Usch, hvad jag blef arg! Jag knöt näfven och lofvade den nedrige redaktören af »Papegojan» både »krillevillevitt» och »bombom», så att han aldrig skulle glömma det, ifall vi möttes en aftonstund på något ödsligt ställe. Jag hade en instinktlik aning om, att denne gamle utstuderade belackare var mig öfverlägsen i polemiken, och vågade tills vidare icke upptaga striden på det området.

Så länge borgmästarens piga fournerade oss med notiser om hennes husbondes helsotillstånd — som, förmodligen på grund af den uppmärksamhet, hvarmed vi följde detsamma, var mycket vexlande — ledo vi ingen brist på läsare. Det var en ordentlig folkvandring till tidningskontoret och våra elaka pojkar mottogos som ljusens änglar öfverallt. De behöfde icke ens ropa: »bulletin om borgmästaren!» såsom det var tillsagdt i instruktionen; så snart de visade sig på gatan uppfångades de af nyhetstörstande folkhopar och gjorde förträffliga affärer. Boktryckaren och jag sutto och skuro pipor i vassen. Det ordentligen regnade penningar öfver oss utan vår förskyllan eller värdighet. Egentligen var det pigan, som redigerade lokalafdelningen, ty der fans aldrig mera än hennes notis, och det var den, som satte fart i tidningen. En dag sinade dock denna nyhetskälla plötsligen ut. Pigan

kom gråtande och berättade, att borgmästaren upptäckt, att det var hon, som satte honom i tidningen, och kört henne ur huset. Jag försökte trösta henne med en kyss och en tolfskilling och dikterade för sättaren, att bulletinerna om borgmästarens helsotillstånd »af förekommen anledning» hädanefter måste upphöra.

Det blef sålunda nödvändigt att tillgripa andra utvägar för att hålla publikens intresse vid makt. Men det skulle blifva för långt att omständligt omtala allt hvad vi och vår konkurrent funno på. Några korta utdrag ur de båda tidningarne från sista veckan af »Sanningens» tillvaro kunna lemna en föreställning om medlen och sätten i den högre journalistiken.

Ur »Sanningen» den 4 Juni:

»*Notabelt dödsfall.* Furst Bismarck, den bekante statsmannen, har i går morse aflidit af bältrosen i högra vristen. Den omständigheten, att han råkade taga miste om en konjaksbutelj och en flaska ricinolja, skall hafva påskyndat furstens död, hvilken kom helt oväntadt. Tyskland förlorar i honom en af sina störste och längste män, som hade arbetat så ifrigt för landets väl, att allt håret gått af honom, utom tre hårstrån, som nu lära komma att förvaras bland relikerna i Kölner-dômen.

Tidningen »Papegojan», det gamla aset, hade i går afton naturligtvis icke ett ord att berätta om denna verldshistoriska tilldragelse.»

Ur »Papegojan» samma dag:

»*Skandalpressen.* Vår s. k. kollega, den trikinhaltige fläskmånglaren i »Osanningen», fogade i dag en ny lögn till de många andra han försökt inproppa i en lättrogen allmänhet. Med den oförskämdaste hänsynslöshet påstår han, att furst Bismark supit ihjäl sig, och vågar till råga på fräckheten, förebrå oss, att vi icke utkolporterat samma gemena lögn. Furstens sjukdom, bältrosen, — hvilken, som bekant, hufvudsakligen angriper halsens muskler, — förlägger fläskmånglaren till — högra vristen. Kan man tänka sig en gränslösare okunnighet hos en person, som vill räknas bland upplysningens banérförare?»

Ur »Sanningen» den 5 Juni:

»*Berigtigande.* Det var lögn att Bismarck dött, men när vi nedskrefvo notisen derom visste vi icke, att det var lögn, och kunde derför icke samtidigt upplysa allmänheten, att det var lögn.

Hvad angår sjukdomen bältrosen, få vi uppriktigt bekänna, att vi icke studerat medicin och derför icke känna till nämda sjukdom. Den står ej heller omnämd i något af våra lexika. Förmodligen är den af skiftande natur, efter individen som den angriper, och sätter sig kanske i halsen på gamla papegojor, som icke hafva några vrister.»

Ur »Papegojan» den 6 Juni:

»*Till allmänheten.* »Osanningen» har snart värfvat alla stadens värste gatpojkar såsom kolportörer, hvilka truga på folk det eländiga mischmasch, som Bismarcks mördare, den ohängde fläskhandlaren, kokar ihop. »Papegojans» stora spridning, frukten af ett ärligt sträfvande i publicitetens tjenst, kunde naturligtvis bespara dess redaktion skymfen att tillgripa ett dylikt tidningssjåeri, men på det att vi å vår sida må göra allt för att hindra den nye fribytaren att vinna fast fot i vårt från dylikt skoj hittills bannlysta samhälle hafva vi, på många aktade mäns råd, beslutit att bekämpa honom med hans egna vapen och hafva till den ändan engagerat ett femtiotal snälla och hyggliga pojkar, hvilka från och med i dag såsom kolportörer komma att hos allmänheten utbjuda lösnummer af vår tidning.»

Ur »Sanningen» den 7 Juni:

»*Fåglalåt.* »Papegojan» skryter alltid med sin stora spridning, men det är nog icke så farligt som det låter. Utan att behöfva frukta för indigestion skulle vi kunna åtaga oss att äta upp hela dess tidningsupplaga lika fort som en kalf äter upp en kappsäck».

Ur »Papegojan» samma dag:

»*Breflåda. Till redaktören af »Sanningen».* Tillönskande er en smaklig måltid, antingen ni vill äta upp vår tidningsupplaga eller kappsäcken, tillåta vi oss på samma gång

framställa den förmodan, att ni icke efter måltiden skall blifva mera lämplig att vinna pris på gödboskapsutställningen än ni redan är.»

Det är mer än tillräckligt med dessa profbitar. Under det redaktörerna sålunda levererade ett mer eller mindre städadt slagsmål med ord, utkämpades af kolportörerna verkliga bataljer. Gång efter annan slogo de våra fiender på flykten, togo alla hans tidningspackor i krigsbyte och förpassade dem ögonblickligen ned i vattenreservoaren på torget. »Papegojans» utgifvare klagade hos borgmästaren och åtskilliga af våra hjeltar fingo ris på rådstutrappan, men blefvo just ej fogligare efteråt. Slutligen inträffade en händelse, som väckte stor sorg och förargelse. Våra pojkar hade för att förena det angenäma med det nyttiga hittat på utvägen att hyra en båt och ro de ankommande ångbåtarne till mötes på redden, der de strax satte geschäftet i gång bland passagerarne. Det dröjde ej länge förrän några af »Papegojans» pojkar skulle följa exemplet. Men de skulle ej hafva gjort det, ty det blef deras egen ofärd. När de våra sågo den fiendtliga båten lägga ut från strand, drejade de bi och gjorde klart till strid. Knappt voro båtarne inom skotthåll för hvarandra förrän de våra i ett ögonblick förpassade all sin ballast öfver i fiendens båt. De tunga stenarne och jernstyckena gingo tvärs igenom den rankiga farkosten, som sjönk i hafvets djup, hvarvid 17 unga förhoppningsfulla lif släcktes i döden. Efter denna bragd rodde de våra ångbåten till mötes och kommersade som om ingenting händt.

Nästa dag vardt min vän boktryckaren uppkallad till borgmästaren och berättade vid återkomsten om sitt samtal med honom följande:

— Borgmästaren sa', att »Sanningen» bara kommer ondt åstad och att magistraten beslutit att den skulle un-

dertryckas. Det var förmodligen icke första gången magistraten fattat ett sådant beslut, sa' jag, ty sanningen är illa hörd. Stå inte och var oförskämd, karl, sa' han, och då sa' jag, att han inte skulle bry sig om att spela tyrann, han var för liten till växten. Då lugnade han sig; han märkte att jag icke var så god att ta's med. Af det följande märkte jag, att borgmästaren hyste vissa dubier om lagligheten af det af magistraten fattade beslutet att stänga mitt tryckeri för att hindra det fortsatta utgifvandet af »Sanningen». Han hade nämligen kallat mig för att helt diplomatiskt föreslå en öfverenskommelse i godo. Om jag ville afstå från tidningen, så skulle beslutet återkallas och jag få utföra allt magistratens accidenstryck till på köpet. Sedan jag räknat en stund på fingrarne fann jag, att det nog var godt och väl för min räkning. Men hvar skall min redaktör ta' vägen, sa' jag. Han kan dra' så långt vägen räcker, sa' borgmästaren. Men han har tillståndsbeviset och flyttar nog bara tidningen till ett annat tryckeri, sa' jag. Aj, för f-n, sa' borgmästaren, då blir den sista villan värre än den första; säg mig en utväg att ställa karlen till freds. — Jag tror nog, att han skulle gå in på saken, om han finge sina fläskhandlarerättigheter igen. — Det skall han få. — Och tillåtelse att sälja potatis? — Beviljas. — Snus och smör? -- Kör! — Tran och sill? — Som han vill. — Bir, öl och kaffe? — Äfven det. — Och bränvin? — Stopp, sa' borgmästaren, den gubben går inte; vill han icke nöja sig med de andra vilkoren, så ger jag honom jemt nitti. — Du ser att jag gick så långt, jag kunde, för att förskaffa dig en hederlig reträtt. Upprigtigt sagdt, äro tidningsaffärer vanskliga företag. Man kan stiga upp som en sol och falla ned som en skinnpels. Jag skall sko mig mycket bättre på magistratens kungörelser. Äfven du bör vara nöjd; du passar, utan smicker, bättre till hökare än tidnings-

redaktör. Jag skall flytta min handel till dig, så får du strax en kund, som kan konsumera. Är saken så afgjord?

Mot slutet af hans tal hade min sköna dröm om namn och rykte i verlden hastigt förbleknat. Hvad skulle jag göra? Å ena sidan den vilda striden på idéernas fält, der smädelsens giftiga pilar så ofta förstöra känsliga själar, å andra sidan det materiela välbefinnandet bakom hökaredisken, der man kan arbeta, äta och sofva på samma gång. Äran har sina behag, välbefinnandet sitt. När jag närmare granskade mina känslor och böjelser, fann jag, att de snarare lutade åt det materiela hållet. Dessutom stod ju en viss ära att vinna genom detta hederliga återtåg. Det har ofta sagts, att alla misslyckade snillen bli tidningsredaktörer, men hvart de misslyckade tidningsskrifvarne taga vägen har man aldrig fått veta. Jag kunde nu visa verlden, att åtminstone en af dem hade mod att återgå till sin gamla kärlek.

Alltså dog »Sanningen» en salig död, och tillståndsbeviset har längesedan vandrat ut i verlden såsom omslag kring ett halft skålpund smör. Jag känner icke den aflägsnaste lust att åter kasta mig in på den publicistiska banan, helst sedan ett patent på en ny komposition af lybeckerkorf, hvars hufvudbeståndsdelar äro talg och krossad mursten, gjort mig till en förmögen man. Tvärtom hyser jag en afgjord motvilja mot allt hvad tidningsmän heter. Jag går i dödlig ångest för att dessa fördömda iglar, som snoka omkring öfverallt, skola få nys om mitt lilla knep med korfven och offentliggöra det. Då vore det för alltid förbi med min lycka.

Upsalasångaren i Paris.

— Ack, hvad jag är förtjust i dessa parisare! Hvilken elegans? Hvilken entusiasm! Hvilket fint omdöme om vår sång och — hvilka klappträn till händer!

Stockholms-entusiasten.

Lefve vårt Stockholm, den badande sköna,
med eleganta granitsmycken prydd!
Oss, sina barn, ger hon hägn, som en höna
ger under vingarne kycklingar skydd.
Den, som ej tömmer för henne sin flaska,
den som ej höjer för henne en sång,
borde, lik »vandrande juden», få traska,
vore hans lifstråd än aldrig så lång.

För agremanger man vanligen blundar,
fäster sig vid och betungas af skräp,
gormar mot skatten på folk och på hundar,
(snart kanske äfven på damernas släp.)
Sådant i sanning kan rättskänslan stöta,
saknar tillika en gnista förnuft.
Vill man för intet väl gatorna nöta,
gratis sig smörja med hufvudstadsluft?

Stockholm är bäst. Bland dess många förtjenster
jemnlikhet mäktigt sig gällande gör.
Tiggar'n, som går trottoaren till venster,
viker ej ens för en Bankdirektör.
Noblaste fröknar, af granlåter tryckta,
nicka så godt i den mjuka kalesch,
när, likt Diogenes, bärande lykta,
skuttande nalkas dem — »Fröken Barège».

Embetsmän ha' vi, af ansträngning tärda,
dömda att smaka på eländets drägg.
Väl de för trohet och nit äro värda
både kraschaner och »dyrtidstillägg»,
gerna dock streta, mot aflöning mager,
för att till tjenst kunna samhället stå.
Fast de, af brist på motion, få podager,
inför publiken de dock stå på tå.

Lefve vår stad! Ej skall ärekrans flätas
tjuserskan blott i turisternas bref.
Fataliteter ju droppvis oss mätas,
förmåner åter vi ösa med slef.
Här finnes skydd mot hvar fara, som hviner,
säkerhetsstickor och eldsläckningskår,
byrå, som razzia gör mot trikiner,
hurtig polis, som båd' rider och går.

Strömparterr'ns popplar, rabatter och solar,
Helgeandsholmens antika palats,
aftonkonserter, vid hvilka i stolar
man för en »femöring» erhåller plats,
»Östra allén», der »noblessen» plär sprätta,
vattenbutiker i stad och på malm,
der man af flickstumpor små, i koketta
mössor, förfriskas i sommarens qvalm.

Mångelskestolar med »nissar» och »nassar»,
kittlande stockholmsgaminernas klor,
fruntimmersrakstugor, der man åt tassar,
lena som sammet, sin haka förtror,
granna butikfönster se'n, hela raden,
med sin förföriska bländande prakt —
och den förtrollande gamla »paraden»,
följd af publik, som sig visar ha »takt».

Här mot oss ler, i »kristallen den fina»,
nektar från »Forsgren & Wilcken», så sval,
dito den himmelska »Evangelina»,
äktenskapsbyrå och — »biffstekslokal».
Här man på »Opris», i medborgarkretsen,

surrar så gladlynt, vid korkarnes smäll,
yr lika litet för det, som på spetsen
af något kyrktorn en lifvad gesäll.

Stockholm åt strålande väder sig fägnar,
visar sig ega mer skick och fason
än magistrat, hvilken »låtsar det regnar»,
när man till den lägger in petition.
Stockholm plär väldiga »toddar» förguda,
hyser följaktligen ej sympati
för de grossörer, som »tevatten bjuda»,
bäskare dock än hos — »Tysta Mari».

Stockholm, bland ting, som om vansklighet tala,
(hus, till exempel, som vådligt sig »satt»,
nybygda broar, som sägas bli skrala,
innan på dem promenerat en katt,)
äfven odödliga alster får spörja:
toner af »skaldernas konung», hvars sång
tystar publik, applåderande smörja,
och recensenter, som ropa: »fi donc!»

Här, bland statyer af hjeltar, monarker,
svajande flaggor på master och tak,
glittrande »perlhöns» på gator, i parker,
skyltar, förrådande snille och smak,
här vill jag lustigt min lefnad förnöta,
ständigt en svärmande nöjenas träl,
fruktande blott att åt Stockholms små söta,
roliga »snobbar» mig skratta ihjel.

Herrliga hufvudstad! aldrig jag slutar,
dig till beröm, att mitt strängaspel slå.
Matsedlar ha dina somliga knutar, —
du, utan dem, är aptitlig ändå.
Tjusande hem för behaget och löjet!
du med säsongens program gör mig yr;
återstår endast att snart få det nöjet
se dina sköna i — *kräftgarnityr!*

Harald.

Guvernanten.

Hvem har mera svårt, än guvernanten, att tillfredsställa allas fordringar? Än är hon för ung, än för gammal, än för glad, än för allvarsam.

Faller hon herrn i smaken, så misshagar hon frun.

Frun sjelf gör sitt val. Hon är förtjust i den nya guvernanten; men herrn i huset

finner henne odräglig.

Och hvad kunna ej de små »änglarne» i familjen inverka på hennes öde! Stundom är det dessa, som visa

sin afgjorda ovilja för guvernanten.

Men tillfällen inträffa ock i menskliga lifvet, då guvernanten sjelf önskar sina disciplar

så långt vägen räcker.

Ack, ja!

»hon är ett bräckligt rö
på lefnadsoceanen».

Ingenting, hvaraf dock blef någonting.

(En giftermålshistoria.)

Ångbåtskaptenen står på »landbacken» å f. d. Grefbron och bjudes af en bekant skeppare på snus, hvilken på samma gång för egen del synes inmundiga en väldig portion »matsnus».

Smaklig måltid!

Kaptenen, mera civiliserad, förer det svarta pulvret till sina luktorganer, som deraf retas till några starka nysningar; samtidigt ser han på sin trinda silfverrofva, men som den klockan icke följer med sin tid, anser ej heller kaptenen skäl vara att ännu stiga ombord och tillsäga om landgångens inhalande.

Polett-Kalle, som med en oljig bomullssudd aftorkar sina svarta fingrar, understundom med samma sudd strykande maskinisten-eleven om näsan, börjar dock röra sig mot fören på båten, för att antagligen protestera mot dröjsmålet, — det är Kalles tur att vid framkomsten till Skeppsbron blifva aflöst —; men passagerarnes brådska frågar ingen efter.

Imellertid befinner jag mig jemte min hund ombord. Herr »Neuf», så benämner jag min fyrbente följeslagare, sätter sig bredvid mig och tillsluter begge ögonen, låtsande sofva.

Vårt tålamod belönas dock rikligen, ty snart börjas ett äfventyr, hvari vi rivalisera om att tillräkna oss hjelterollen; vi bli båda förtjusta i samma föremål, ehuru vi direkt ej gå i vägen för hvarandra, ej heller kunna påräkna någorlunda lika belöning för vår hyllning åt »könet».

En eftermiddag i Oktober månad hade jag besökt en mera aflägsen del af Ladugårdslandet, och för att lätt åter komma till staden, begagnade jag mig af ångslupslinien »Grefbron—Skeppsbron». Som sagdt, vi sutto ombord, jag och min hund.

Ändtligen steg kaptenen öfver relingen och båten skulle just backa, när mina spanande falkblickar upptäckte en ung dam, skyndsamt springande Grefgatan utföre, tydligen i afsigt att få medfölja på färden. Jag anhöll hos befälhafvaren, att han åter måtte lägga till med båten vid kajen för att medtaga det unga fruntimret; att hon var ung, det såg jag genast på det lätta trippandet, och att hon var vacker, det antog jag som gifvet. Till och med »Neuf» intresserade sig för saken, ty från sin nyss sömniga tillvaro blef han med ens vaken och sprang fram till fören, som om han vädrat något rigtigt fin-fint, och viftade »på stjelken», såsom filipstadsdamerna lära uttrycka sig.

Efter ett charmant hopp akterut, à la Virginie Léonard, hvarvid ett hvitt, förtjusande smalben uppenbarade

sig, var den sköna lätt ombord; men, o fasa! i samma ögonblick tappade hon i sjön en liten väska, som varit hängande på armen.

— Min penningväska, herr kapten! Min väska föll i sjön! — ropade hon, förskräckt stirrande mot vattnet. Endast några bubblor visade stället der väskan genast sjunkit.

Kaptenen kunde ingenting uträtta.

Herr »Neuf» derimot, hvilken, i likhet med sin herre, noga iakttagit allt, som rörde den främmande damen, såg på mig med sina talande ögon, liksom frågande om vi ej skulle ingripa och hjelpa henne?

Jag förstod honom, och efter en vink af mig störtade han, glädtigt skällande, på hufvudet i vattnet, dykande efter den förlorade väskan.

Efter några ögonblicks andlös väntan, hvarvid jag hade den obeskrifliga njutningen att känna den främmande damens andedrägt på min kind, ty hon lutade sig ängsligt bredvid mig mot båtens reling, seende efter dykaren, kom herr »Neuf» åter till vattenytan, men — utan väskan.

Den skönas svikna förhoppningar visade sig tydligen i hennes tårade blickar; hon berättade, att en större summa penningar voro förvarade i väskan.

Några vältaliga åtbörder från min sida till hunden förmådde honom ånyo att dyka — och ett par sekunder derefter visade han sig åter, men nu med skatten mellan tänderna.

En skallande applåd från tvänne tegelbärare och en hästgardist helsade denna bragd. »Neuf» halades ombord igen, der han nedlade väskan jemte sig sjelf vid damens fötter.

Hennes förtjusning var stor, och nära på hade jag på stället, liksom hunden, fått del af hennes ömhetsbetygelser.

Jag måste tillstå, att afundsjukan började anfäkta mig. Damen måtte märkt detta, ty hon sade:

— Min herre! jag vet icke, hur jag skall kunna visa er min erkänsla. Er snälla hund har hjelpt mig ur ett stort bryderi. Jag står just i begrepp att fara till landet för en affärs skull... denna väska innehåller pengar och vigtiga papper...

Och derpå smekte hon åter hunden, hvilken begärligt uppfångade artigheten.

Som jag aldrig varit någon fruntimmerskavaljer, hvilket hon säkerligen observerade, satt jag der stum som en åsna och lät henne ensam föra konversationen.

Hon förtrodde mig, att hennes resa gälde Vermdön och att hon var orolig att ej nu hinna fram till Skeppsbron före »Gustafsbergs» afgång.

Jag såg på min klocka och fann, att hon kom jemt sex minuter för sent; ja, mycket rigtigt: i samma ögonblick vi passerade under Skeppsholmsbron ångade »Gustafsberg» med full fart ut åt Saltsjön.

— Min resa måste då uppskjutas, — sade damen. — Men jag är i alla fall glad att mitt äfventyr aflupit så lyckligt. Hade icke ni, min here, varit ombord med er snälla hund, så hade jag nu suttit här vackert...

— Det gör ni i alla fall, min fröken! — tog jag mig friheten replikera, rodnande som en skolpojke för mitt infall. Ångslupen lade nu till vid Skeppsbron; men den unga damen ämnade följa med samma båt tillbaka till Ladugårdslandet, hvarför jag nödgades säga henne: farväl!

Hon räckte mig till tack en af sina små hvita händer, hvarifrån handskarne nu voro aftagna, under det hon med den andra handen ännu en gång smekte hunden. Till min häpnad observerade jag då några släta ringar, som prydde hennes små fingrar.

Att så med ens se mina illusioner kullstörtade, att

finna den hulda fé, jag redan dyrkade, vara en annans tillhörighet, en liten fru, det var mera än jag förmådde bära. Hufvudyr framstammade jag några ord och sprang i land, dum som ett nöt — det vet jag nu, och äfven att hon skrattade åt min förlägenhet.

Först när båten åter lagt ut, märkte jag, att hunden stannat qvar ombord. Han befans helt makligt sittande hos min sköna okända, som, skälmskt leende, med den ringprydda venstra handen visade mig på fyrfotingen.

Hvad var att göra för mig!

Som en tok stod jag qvar och gapade efter båten, så länge jag kunde upptäcka en skymt deraf. Derpå beslöt jag, att med nästa tur skynda efter till Ladugårdslandet för att om möjligt träffa damen ånyo. Hunden bekymrade mig ej det minsta; han hittar nog hem, tänkte jag.

Snart var jag åter på andra stranden, men förgäfves vandrade jag Grefgatan i ända, liksom närgränsande gator; den jag sökte stod icke att finna!

Vid hemkomsten på qvällen till min ungkarlsboning fann jag före mig herr »Neuf», väntande vid porten. Jag försökte visserligen utforska honom, hvar han hållit hus, men den gången iakttog han en märkvärdig förbehållsamhet; inte ett »gläfs» en gång fick jag ifrån honom.

Någon tid derefter var jag åter på Ladugårdslandet, hufvudsakligen med afsigt att söka den unga fruns spår, ty hon låg fortfarande i mina tankar; äfven hade jag märkt, att »Neuf» på sistone blifvit sin husbonde mindre trogen, han började att »sudda» och att vara borta om nätterna, hvarför jag misstänkte, att han möjligen hade reda på, hvad jag så ifrigt letade, ehuru han sökte spela den likgiltige.

Jag beslöt att gifva akt på honom. Mycket rigtigt — han gick i fällan!

Vi hade kommit en bra bit på Storgatan, på väg åt

Djurgården, då jag såg herr »Neuf» något lifligare taga ut stegen.

— Aha, — tänkte jag, — nu börjar det dagas! Han vände sig om några gånger, men jag låtsade ej observera honom; slutligen började han springa och försvann med ilande fart inom porten till ett större stenhus.

Jag var icke sen att följa honom; jag observerade fjäten, som han lemnade efter sig; det bar uppföre trapporna.

Knappt hade jag dock tagit många steg, förrän jag hörde en gäll qvinnostämma utropa:

— Kommer du nu igen, din fuling! Ser du, huru du smutsar ner i trapporna, som jag nyss slutat skura? Jag skall minsann piska på dig, jag!

Dervid tror jag, att herr »Neuf» erhöll något rapp af skurtrasan, ty han svarade med ett barskt morrande.

Som detta mottagande var allt annat än jag väntat, beslöt jag, att så tyst som möjligt draga mig tillbaka, viss om att den gälla rösten ej kunde tillhöra mitt ideal; men då hennes svada åter började, lyssnade jag ånyo några sekunder.

— Jaså, du morrar också!... Det är tacken, det, för alla köttben, jag gifvit dig. Men vänta bara, jag skall gå efter en käpp, jag! Här springer du och nosar efter lilla Lydia, kantänka... Men vänta du!

Dervid smäldes dörren igen. Jag skyndade utföre trapporna, nu inseende, att »lilla Lydia», som »Neuf» sökte, inte gerna egde identitet med min sköna okända. »Neufs» Lydia var följaktligen ett femininum i hundhamn, som lyckats tjusa till min annars så allvarlige och trogne följeslagare. Jag bestämde mig för att vid hemkomsten tala förnuftets ord till honom, föreställa honom farorna på den väg, han inslagit, eller med andra ord: berätta min egen historia.

Med dessa föresatser stod jag just i begrepp att

öppna porten och träda ut på gatan, då mitt öra hastigt tjusades af några ungdomliga qvinnoröster derutanföre, hvaribland jag genast igenkände en, tillhörande den eftersökta.

— Ja, ni skratta, ni; men om ni bara en gång finge se honom...

— Kära, lilla Lydia, hvad är det då som hindrar dig från att invitera honom till någon af dina bjudningar?

— Tycker du det, Amalia!

Samtalet vardt allt lifligare. Ingen möjlighet fans för mig att obemärkt utkomma, utan nödgades jag ofrivilligt afhöra de unga damernas små förtroenden för hvarandra Af åtskilligt fann jag, att herr »Neufs» Lydia och min lilla fru ovilkorligen ändå måste vara densamma; ty, dels var det om mig samtalet fördes, dels om min »snälla hund». Att Lydia sedan mera än ett år var enka, kom jag äfven underfund med, samt att jag ej var henne alldeles likgiltig, hvilket också mest intresserade mig.

När damerna sade hvarandra farväl, skyndade jag tillbaka trapporna uppföre; ty nu önskade jag ej på några vilkor att — synnerligast på detta sätt — möta den dyrkade. Snart var jag två trappor upp, der hon antagligen bodde, ty till min förvåning och tillika förskräckelse återfann jag der min afglömde »Neuf», som nu, vid min åsyn, på allt tänkbart sätt började fägna mig med höga skutt och skall.

Knarrandet af ett par fruntimmerskängor, som hack i häl hördes efter mig, jemte hundens hoppande ikring mig gjorde att jag helt och hållit tappade hufvudet eller koncepterna eller — hur ni vilja ha det! Nog af!... jag kilade ännu en en trappa högre, tagande rigtiga Lunkentus-hopp och förföljd af den olycksalige hunden. Ändtligen tycktes här mitt lidande nå ett slut, ty herr »Neuf» behagade lemna mig ett ögonblick. Säkert hörde äfven

han de knarrande kängorna, och, anande att de tlllhörde hans älskade Lydia, skyndade han henne till mötes. Samma glädjebetygelser, som nyss tillkommit mig, fick äfven hon röna; dock tycktes hon med större nöje mottaga fägnaden, ty åtskilliga smeknamn halkade öfver hennes purpurläppar.

Imellertid, innan jag visste ordet af, stod åter hunden hos mig, hoppande och skällande, och lika hastigt lemnade han mig igen.

Förskräckt hörde jag ånyo kängorna knarra för att förfölja mig, nu i sällskap med den förtjusta hunden, hvarför jag med samma hastighet som förut förflyttade mig ytterligare en trappa högre. Der var en oläst jerndörr, hvilken skiljde vindstrappan från de öfriga trapporna, och bakom den beslöt jag taga min sista reträtt. Alltjemt hörde jag mina förföljare, de knarrande kängorna och den bullrande hunden, efter mig.

Jag började finna situationen mer än obehaglig och blygdes öfver mig sjelf och min dumma flykt. Ogerna ville jag i min löjlighet nu visa mig för henne, min tillbedda, derför måste jag hålla ut, skulle jag också nödgas genom vindsgluggen taga min tillflykt på taket, eller stänga in mig i ett af vindskontoren.

Jag förbannade allt hvad skomakare heter, synnerligast de, som sätta knarr i skodonen, och hade jag i samma vefva haft herr »Neuf» hos mig, så . . . ja, ingen vet, huru det kunnat gå!

Snart hörde jag min hunds skrapande på jerndörren och dito några missbelåtna gnäll; men ingenting kunde flytta mig från stället. Krampaktigt höll jag fast i jerndörren, och ännu hårdare, då en alltför väl bekant röst der utanför frågade:

— Hvem är der?

Om någon i detta ögonblick kunnat se mig, hade densamma säkerligen tagit mig för en från dårhuset ut-

sluppen galning. Mitt hår reste sig bestämdt mot höjden och jag kände tydligen, huru kallsvetten fuktade min brännheta panna.

Som jag ej svarade på den framstälda frågan, hade jag efter några sekunder det nöjet att höra samma knarrande kängor åter aflägsna sig; stämman lockade hunden. Försigtigt gläntade jag på jerndörren, och i hopp att luften vore ren, började jag varsamt ånyo mitt nedstigande till bebodda regioner.

Men då jag skulle passera andra våningens förstuga, fann jag mig öfverlistad. I samma ögonblick jag ernade kila förbi öppnades en dörr och framför mig stod lifslefvande min sköna okända, småleende samt hållande herr »Neuf» i halsbandet med ena handen och i den andra en plånbok, mycket liknande min egen.

— Som jag förmodar, att det är ni, min herre, — sade damen, — som tappat denna plånbok i trappan, efter som visitkorten deruti och namnet på denna hunds halsband utvisa samma egare, så får jag härmed lemna er den tillbaka. Och ni kan tänka er min glädje öfver att just jag skulle hitta den!

— Min fru, — stammade jag, — jag förstår icke... det är verkligen min plånbok... Men huru...?

— Behagar ni stiga in till mig några minuter, så skall jag förklara, huru jag hittat densamma?

Mitt mod började raskt vända tillbaka, och jag lät icke säga mig den så oväntade inbjudningen två gånger.

Snart befann jag mig sittande bredvid min förtjusande värdinna. Allt förklarades: jag hade under mitt häftiga språng i trapporna råkat att tappa min plånbok; ödet hade antagligen bestämt, att just hon skulle hitta den... Genom hundens närvaro och lifliga skall anade hon äfven min närvaro, hvarföre — då berget icke ville komma till Mahomet, Mahomet beslöt att uppsöka berget...

När jag nu nedskrifver detta minne, sitter jag återigen i samma charmanta salong vid en liten näpen fruntimmerssekretär.

Förhållandena hafva ofantligt förändrats och mitt lugn och min sjelfbeherskning vunnit betydligt; barometern visar: stadig väderlek!

Under bordet, på en präktig matta, hvilar förnöjd min trogne »Neuf», med ögonen fästa på hans blifvande matmor, enkefru Lydia Stark, född Bark, som ifrigt sysselsätter sig med förseglandet af en hel packe bjudningsbref till mitt och hennes stundande bröllop.

Julius.

I rykande rappet.

(Scen i en cigarrbutik.)

— Får jag be om lite' eld?

— Var så god!

— Jag tackar!

Ren besparing.

ritt skalder gerna sjunge om månens glans,
långhårig prestsven också hans ljus bestirre,
må vid dess skimmer elfvor trå luftig dans,
och i dess strålar flickorna sig förirre!

Trots detta väsen sitter han än så god
och jemkar barometern vid ny och nedan
och räknar så på håret ut ebb och flod,
att Moses ej tog miste *då* allaredan.

Må ock de lärdes bistra dialektik
nu ändtligt drilla makten från jorddrabanten,
han sjelf blir dock personligen jemt sig lik
som full, treqvart, halfmåne, ja, bara kanten.

Men jag kan regalera med ett nytt drag,
hur praktiskt månen ter sig vid vissa skeden,
då fantasin har fått i vår korpus tag
och gör af — hvad som helst ett förtrolladt Eden.

För många år se'n lefde en Hans Norén,
till yrket laborant uti Bacchi tempel *);
hur man kan profitera af månens sken,
derpå gaf han sin piga ett skönt exempel.

---

*) **Alias: Brännmästare i staden S—.**

Han kom från Nobis plägad en qväll för att
som alltid äta vattgröt — en nyttig vana,
den vår tid fåvitskt lemnat åt glömskans natt
för en bedräglig munk eller ayapana.

I grötfatet sken månen gemytlig ned,
men mjölken helt försåtligt stod gömd i skuggan —
dock ... gubben stack i fatet sin stora sked
och *doppade i månsken* den första tuggan.

På morgonqvisten pigan, bestört och flat,
såg fatet tomt, men tallricken full till brädden;
än sträckte månen gifmildt sitt surrogat,
mot bacchibarnet, slumrande ljuft i bädden.

Chicot.

God utsigt.

— Ursäkta! Är det här man får hyra ett rum med god utsigt?

— Mycket rigtigt! Jag hoppas, att herrn kan betala hyran ordentligt.

— Jaså; jag trodde, att det var *den* utsigten, som följde med rnmmet...

En historia af B. H. Palmær.

i gingo och funderade på, hvar vi för många år sedan läst en historia af Palmær om *Fågelkryckan* och *Kankalura*. Det förvånade oss, att ej d:r Ahnfelt i »Eldbränder och Gnistor», till den nuvarande generationens tjenst, med ett ord vidrört den roliga historien. Och så marscherade vi upp i Riksbiblioteket, för att der göra efterforskningar. Dessa kröntes med framgång. (I parentes sagdt, är det ett verkligt nöje att besöka bibliotekets nya, ypperliga lokaler, hvarjemte samtlige tjenstemännens välvilliga och artiga tillmötesgående förtjenar de högsta loford.) I kalendern »Norden» för 1855 funno vi hvad vi sökte och öfverlemna härmed detsamma till Nisses läsare, förvissade, som vi äro, att Palmærs qvicka penna ej heller här förnekar sig. *E—d.*

Fågelkryckan

af

B. H. Palmær.

Då jag var fyra år gammal och ett stycke på det femte vistades jag i mina morföräldrars hus. Min morfar,

en välmående landthushållare, som bodde helt nära den lilla staden E** i Småland, hade sin vurm, han som andra. Han samlade käppar af alla slag och fasoner, och hade redan hunnit uppbringa sin samling till omkring fyra dussin. Undertecknad parvulus, som tittade omkring i huset öfverallt, egentligen för att söka mig passande leksaker, hade en vacker dag fått ögonen på min morfars käppsamling; och en gång, då gubben var borta och jag tyckte mig kunna fritt husera i hans kammare, företog jag mig att underkasta samtlige käpparne en närmare skärskådan. Till att rida på, härs och tvärs öfver golfvet, fann jag dem alla lika goda; men då jag derjemte fästade mig vid utseendet, var det en, som utan svårighet tog priset af de andra. Det var en käpp med krycka på och denna formad som en fågel. Ack, hvilken liten söt fågel. Han hade både vingar och näbb och stjert, och såg så innerligt snäll och beskedlig ut. Aftonen derpå, då min morfar satt och rökte och sträckte sig i sin stora länstol, smög jag mig sakta fram till hans knän, lade min hand på det ena af dem, tittade honom fromt i ansigtet och sade med bedjande röst:

— Söta, goda, vackra morfar lilla!

— Uff! — svarade morfar.

— Skänk mig den der käppen med den vackra fågelkryckan! — fortfor jag.

— Nej! — svarade morfar.

Här bör anmärkas att »uff» i min morfars mun betydde detsamma som »hvad befalls» i en annan menniskas. Men »nej» betydde — äfven i hans mun — ej annat än nej, gunås. Öfver det svar jag fått, beklagade jag mig för en gammal piga, som var mig särdeles tillgifven. Hon rådde mig att bedja gubben ännu en gång, men vänta dermed åtminstone åtta dagar, och passa på när han vore nyrakad och hade den grå rocken på sig; —

ty då, — sade hon, — är löjtnanten alltid medgörligare än annars.

Jag följde rådet. När en vecka hade förflutit, och morfar var nyrakad och hade den grå rocken på sig, tilltalte jag honom ånyo och sade:

— Söta, goda, vackra morfar!

— Uff! — svarade gubben.

— Skänk mig, — sade jag, — den der käppen med den vackra fågelkryckan på.

— Nej! — svarade gubben med sträf röst, — du kan ju leka med något annat. Icke är det skäl, att jag minskar min vackra käppsamling för en pojkvases skull.

Efter ett sådant svar syntes mig allt hopp vara ute, och sjelfva gamla Stina rådde mig att slå käppen och fågelkryckan ur hågen. Detta försökte jag också; men att försöket ej lyckades, synes af följande dröm, som jag hade några nätter derefter. Jag drömde, att jag var ute och gick i en tät och dyster skog, att jag omsider blef rädd och ville vända om till hemmet igen. Men då hördes en fågelstämma ur toppen af en ung gran, och den sjöng till mig:

Kom, kom!
Vänd icke om!
Vaxljus tindra med gullgult sken,
namnam växer på barrig gren.
Kom, kom!
Vänd icke om!

Uppmuntrad af fågelsången, fortsatte jag min vandring. Fågeln, som hade sjungit, fladdrade alltjemt framför mig och visade vägen. Ett par gånger kom rädslan och hågen att vända om ånyo öfver mig; men då upprepade fågeln sin sång och ingaf mig mod ånyo. Omsider anlände vi till en den allra vackraste julgran. Vaxljusen

brunno så klart och kastade sitt sken på äpplen och päron och fikon och sviskon, som huller om buller hängde i stor myckenhet på grenarne. Utan att afvakta någon inbjudning, grep jag mig genast an och spisade. Under tiden frågade jag fågeln, som satt sig i sjelfva toppen af julgranen: — Hvad är du för en liten snäll och beskedlig fågel, som skaffat mig all den här glädjen? — Jo, — sade fågeln, — du skall veta att jag är köttslig kusin till den fågel, hvilken sitter som krycka på din morfars käpp. En areförgäten trollkäring har förvandlat honom till trä, så att han ej, såsom fordom, kan flyga eller sjunga. Laga så att du får käppen till skänks af din morfar; och tag den med dig hit i skogen, så skall jag lösa förtrollningen, så att träfågeln blir en rigtig fågel igen. Sedan skola han och jag fladdra tillsammans omkring dig och hålla taffelmusik medan du spisar af julgranens frukter, hvilka stå dig till buds så ofta du behagar.

Förunderligen styrkt af denna dröm, vågade jag att för tredje gången bedja om fågelkryckan.

— Söta, goda, vackra morfar! — började jag.

— Uff! — sade gubben.

— Skänk mig den der käppen med...

— Pojke! — dundrade han och afbröt mig, — jag har ju sagt nej och nej, så att du kunnat höra det. Kommer du igen en gång till med samma begäran, så låter jag dig dansa mäster Eriks polska. Lita på det!

Tyst och nedslagen drog jag mig tillbaka. Det syntes mig vara Guds vilja, att jag aldrig skulle komma i besittning af fågelkryckan. Imellertid var det verkligen Guds vilja, att jag skulle komma i besittning deraf; och till redskap för denna sin vilja utkorade han ett gammalt sto, kalladt *Kankalura*. Herrans vägar äro underliga, säger den heliga skrift. *Kankalura* var, som sagdt är,

ett gammalt sto, och tillhörde min morfar. Sitt namn hade hon fått deraf, att man dag ut och dag in *kankade* eller gjorde körslor med henne, samt att hon derunder gick och *lurade* eller halfsof. Till lynnet var hon något vresig och egensinnig. Kanhända kom det sig deraf, att hon aldrig fått smaka äktenskapets fröjder, aldrig ammat ett föl vid sitt bröst. Nog af! orsaken må hafva varit hvilken som helst, Kankalura var svår att handskas med. Detta syntes bäst, om man, för att öka hennes vanliga so-lunk, försökte att nyttja piskan. Vid första rappet brukade Kankalura sakta sin gång, i stället för att öka den. Vid andra rappet saktade hon den ännu mera. Desslikes lyfte hon då på svansen och gaf sitt misshag ljudeligen tillkänna. Fick hon ett tredje rapp, stannade hon alldeles, och det var sedan snart sagdt omöjligt att få henne ur fläcken. Sådan var Kankaluras natur.

En vacker sommar- och söndagsmorgon skulle morfar och mormor fara till socknens kyrka, som låg i staden E**. Vid sådana tillfällen brukades alltid stadsvagnen, en respektabel medlem af den bland vagnar så namnkunniga familjen »Skallerorm». Men denna gången kunde bemälte statsvagn ej komma i fråga; ty mormor, som skulle föra en bytta mjölk och en korg ägg till en fattig slägting i staden, fruktade att skallerormen skulle skaka för mycket, så att mjölken sqvättade öfver och äggen krossades mot hvarandra. Fördenskull beslöto vederbörande att begagna schäsen, ett lugnt åkdon, samt att låta för densamma sätta — icke någon af sprakfålarna, utan ett »stadgadt kreatur», såsom mormor uttryckte sig. Och enligt mormors mening var ingen mera »stadgad» än Kankalura. Alltså måste hon och ingen annan sättas för schäsen. När mina morföräldrar skulle afresa, tillsade de mig att gå dem tillmötes omkring kl. fem på eftermiddagen, såframt jag ville ha det nöjet att åka en bit. Derpå

stego gubben och gumman i åkdonet, morfar fattade tömmarne och och Kankalura började sin so-lunk. Anmärkas bör, att gubben, som aldrig begaf sig hemifrån utan käpp, hade denna gången valt käppen med fågelkryckan. Till följe af den tillsägelse, jag fått, larfvade jag åstad vid pass klockan fem på eftermiddagen, och hade knappast tillryggalagt en half fjerdingsväg, innan jag mötte mina morföräldrar och Kankalura, alla i säfligt återtåg från staden. Jag var ej litet glad, då morfar lyfte mig upp i schäsen; ty nu — trodde jag — skall det bli åka af. — Hopp! — ropade jag, — och hopp en gång till. Men Kankalura frågade alls intet efter mina rop; hon lunkade icke en hårsmån fortare. — Hopp, hppp! ropade också morfar, som gerna ville göra mig till nöjes. Men Kankalura hörde ej på det örat. Hon gick som tillförne. Morfar fann sig då föranlåten att gifva Kankalura ett rapp af käppen. Kankalura fann sig då föranlåten att sakta sin gång. Häröfver blef morfar stött; hvadan han gaf Kankalura ett rapp till. Häröfver blef Kankalura stött, hvadan hon ännu mera saktade sin gång. Desslikes lyftade hon på svansen och gaf sitt misshag ljudeligen tillkänna. Som detta påtagligen innebar trots och sidovördnad mot husbondeväldet, kunde det ej lemnas ostraffadt. Morfar gaf Kankalura ett tredje rapp, och det långt eftertryckligare, än något af de föregående. Då stannade Kankalura. Hvad morfar i det ögonblicket tänkte, kan endast gissningsvis uppgifvas. Förmodligen tänkte han: »Dj— skall dig regera, ditt egensinniga kreatur!» Säkert är åtminstone, att han reste sig i åkdonet och gaf Kankalura rapp på rapp, oaktadt mina och mormors förböner. Resultatet af denna kraftyttring var, att Kankalura stod der hon stod, och att käppen gick af — käppen med fågelkryckan. — Nej, nu kan jag ej annat än skratta, — sade gubben. — Derpå steg han ur schäsen, gick fram till Kankalura, klappade

henne på halsen, tilltalade henne vänligt, fattade henne i betslet och började spatsera vägen framåt. Och se! Kankalura spatserade med. Vreden öfver de brutala käpprappen hade slocknat i hennes hjerta och lemnat rum åt tacksamheten för det humana sätt, hvarpå hon nu behandlades. Vår resa gick långsamt, steg för steg, men omsider kommo vi hem. När sakerna skulle packas ur åkdonet, tog morfar de begge bitarne af den afslagna käppen och betraktade dem ett ögonblick med melankolisk uppsyn. Sedan vände han sig till mig och sade:

— Se här har du käppen, som du så ofta tiggt om. Numera kan jag icke begagna den, och derför må den alltför gerna bli din.

Så var jag då ändtligen i besittning af den länge efterlängtade klenoden. Väl var den söndergången, men det bekymrade mig ej: ty sjelfva kryckan, den oskattbara fågelkryckan, befann sig fullkomligt oskadd. Hvem kunde väl vara lyckligare än jag? Jag bugade och tackade och kysste på hand etc. etc. Och härmed slutas historien.

Enleveringen.

En vacker qvinna spärrad in i kloster
och dömd att ensam vid en rosenkrans
sitt »Ave» läsa eller »Pater noster»
och till den arma själens vård och ans
på samvetssåren lägga ångrens plåster,
i stället för att tråda yster dans,
må ej fördömas, om hon skulle önska
sitt fängsel byta ut mot sol och grönska

Derhän det visserligen icke hunnit
  med henne, som är ämnet för min sång,
men fastän ung hon ej dess mindre funnit
  sin hulda faders boning allt för trång,
ty barnaårens glada tid förrunnit,
  då man kan finna sig i hemmets tvång.
Regina var den skönas namn för resten,
en präktig tös, som »hade läst för presten».

Hon hade ögon eldiga och granna,
  som blixtar slungade omkring så käckt,
att den som kunnat sig mot dem bemanna
  ej skulle varit född af kristen slägt;
kring hennes alabasterhvita panna
  föll svarta locken obeskrifligt täckt
och munnen skapats att aptiten reta
på den, som läckerbitar ville leta.

Men hennes far, en buss, som hjeltar slagit
  i fejd mot turken, tror jag, och tartarn
och praktisk vinst ur sin bekantskap dragit
  med snöda lidelsernas falska garn,
omsider argussysslan öfvertagit
  och vaktade i lugn sitt vackra barn
mot denna verldens frestelser och snaror,
som bringa menlös dygd så lätt i faror.

Till hjelp han hade fått en bister drake,
  en tandlös, ärevördig, gammal tant,
som en gång rymt ifrån sin äkta make
  i sällskap med en viss intim bekant,
men sedan, lyst af trones ljusastake,
  i tid sig räddat från förderfvets brant
och högljudt nu med dygdig harm fördömde
all synd och flärd, som sig i verlden gömde

Hon var som enkom skapad för att vakta
en liten oskuld mot hin ondes svek,
ty den som gjort bekantskap sjelf med fakta
i hjertats farliga, men ljufva lek
och kärleksbrefven sedan lagt ad acta
omsider mätt på älskogsfröjd och smek,
förstår i allraflesta fall rätt fyndigt
att hindra ungdom från det som är syndigt.

Och derför höll hon föreläsning dagligt
  för lilla nåden om hur hvarje man
af inga skrupler hejdad högst beklagligt
  på flickans svaga hjerta lägger an,
med kärlekssnack, som klingar rätt behagligt,
  till dess ett skändligt mål han vinna kan,
då hon, den arma, ur sin villa tagen,
med fåfäng ånger finner sig bedragen.

Det var dock ej det rätta, lär man finna,
  att hålla så ett Evas barn i tukt,
ty hela verlden vet att hvarje qvinna
  begärligt åtrår en förbjuden frukt
och sträfvar allramest att kunskap vinna
  när af en hemlighet hon har fått lukt. —
Vår Herre kände fader Adams maka,
när gyllne äpplet han förbjöd att smaka.

Men gubben far och söta tanten båda
  en smula tanklöst gladde sig i smyg
att sin elev den lilla täcka skåda,
  som var så hjertans sedesam och blyg
och än ej hade aning om sin våda
  för kärleksqval och annat skadligt tyg —
och dock de visste ej, med blindhet slagna,
hur vackert de vid näsan voro dragna.

Visst var hon barnslig och naiv, den lilla,
  men kunde också vara full af hin
och lät sig ej af fagert snack förvilla,
  som tanten bjöd på med gudsnådlig min:
hon ville sjelf förkasta liksom gilla
  om drägg det gälde eller ädelt vin
och kände redan ej blott billet-doux'er,
men — i all oskuld — äfven rendez-vouz'er.

En ung artist, så nätt som någon docka
och vacker som Endymion derhos,
den friska rosen redan hunnit plocka —
förstås, jag menar lilla munnens ros —
och trohetslöftet af den hulda locka,
en kostlig pant, som efter hvad det tros
lär öppna än en gång det slutna Eden
med flydda sällheten och sabbatsfreden.

Hur kunde älskarn öfver muren flyga,
som rundt omkring i vägen hinder lagt —
hur hade hon, den älskliga, den blyga,
lärt böja sig för kärleksgudens makt —

hur kunde hon till hjertevännen smyga,
 i trots af fyra skarpa ögons vakt?
Ja, ho förmår, då Salomo fick tiga,
beskrifva »mannens vägar till en piga»?

Man vet hur flickorna, de täcka, näpna,
 när Amors pil i lilla hjertat far,
med salta tårar sina ögon väpna
 som qvinlighetens yppersta försvar,
men, en gång tama, ingalunda häpna
 för stölden af en kyss, ja, väl ett par:
ej fråge den som en gång gjort det rönet,
ty likt sig är allt jemt det täcka könet.

Allt nog: i parken svärmade de unga
 för solens och för spejarns blick i lä,
och hon fann nöje i att lekfullt gunga
 så lätt som fågeln på sin gosses knä,
och han fann nöje i — men tand för tunga,
 ty man bör vara framför allt diskret,
och sångmön hellre med sin lyra flykte,
än hon får skada min hjeltinnas rykte!

De roade sig med att luftslott bygga
 på »lyckligare tiders» lösa grund,
då de ej längre för sin kärlek skygga
 behöfde stjäla hvarje herdestund,
men fingo kuttra hela dagen trygga
 som nånsin turturdufvorna i lund,
och detta svärmeri till planer ledde,
som deras framtidslycka förberedde.

Att planerna omsider hunnit mogna,
 så vidt det angick deras egen part,
och vännerna befunnos redobogna
 till handling enligt yster ungdoms art,
i framtidshoppet och sin kärlek trogna,
 på sistone var tydligt nog och klart,
då skön Regina sig till tanten vände
och under tysthetslöfte allt bekände.

För söta tant hon kunde icke dölja
att hon i lilla gudens giller snärd
en hjertanskär stod i begrepp att följa
som flykting från sin barndoms hem och härd,
och kanske af en olycksdiger bölja
bli slungad vida i en stormig verld;
men först hon ville bedja ömt den såta
sitt kära barn välsigna och förlåta. —

Var ungen fjollig eller splitter galen,
som gaf sig till att yppa rätt och slätt
en slik attack mot dygden och moralen,
och det för en som kunde ganska lätt
omintetgöra med en vink skandalen
så visst på tio som ett enda sätt?
Nej, flickan visste, hvad hon våga torde
och hade väl besinnat, hvad hon gjorde.

Hon hade hört att mannen som en fjäril
är böjd att svärma kring från ros till ros
och sedan elden släckts på hjertats äril
från älskarinnan skynda lätt sin kos

och lemna qvinnan, detta »svaga käril»,
  på hjertats skatter plundrad och sin tros,
hvarför hon, just med hjelp af tantens sqvaller,
sin fjäril ville sätta inom galler.

Hon hade räknat ut — fast derom sedan,
  det visar sig af följderna till sist;
men ingen undre, att den lilla redan
  var så pass hemmastadd i allsköns list —
en enkel och naturlig sak, emedan
  på slikt en qvinna sällan lider brist,
och derför, sätter man mig på det hala,
jag har att svara endast: fakta tala.

Hvad tanten i sin öfverraskning sade,
  der hon stod häpen, som en vanlig gås,
förskräckelsen, som hon ådagalade
  hör knappt till saken, men kan lätt förstås;
i alla fall hon aldrig lyckats hade
  att rubba flickans föresats, gunås,
ty hvartill tjenar det att envist spjerna
mot tankegången i en qvinlig hjerna? —

Men snart förrann den lugna sommarqvällen,
  det led så småningom till midnattstid,
och natten kastade kring tysta tjällen
  med lätta skuggorna sin djupa frid,
och gubben snarkade inunder fällen
  i ljufva drömmar efter dagens id;
men trogne älskarn redan länge väntat,
då flickan ändligt på sitt fönster gläntat.

Som dörren bommad var och regeln skjuten
  till värn mot djerfva »frihetsbröders» knep,
och som vår engel i sin himmel sluten
  ej bland talanger flygten inbegrep,
vid fönsterposten blef en stege knuten,
  en liten smal och slingrande af rep,
på visst sätt Jakobs lik, som efter orden
en gång förenat himmelen med jorden.

Och nu för älskarns tjusta öga blänkte
  en snöhvit sky af spetsar, gaz och tyll,
som när i moln sig Afrodite sänkte
  till Ida ned att spela en idyll
och af en nyck sin gunst Anchises skänkte,
  (är bilden djerf, på mythens frihet skyll!)
ett par ej mera tjusande att skåda
i all olympisk prakt än dessa båda.

Nu låg hon i hans famn och nu det gälde
  att utan tvekan ila med sin flykt —
då hör! en dörr flög hårdt igen och smälde,
  bevisande att allt ej var så tryggt,
och hunden ilsket vid sin koja skälde
  som om han plötsligt blifvit rent förryckt,
hvarför aktören, störd i hufvudscenen,
sig kände böjd att ensam ta till benen.

Men vägen flera bistra karlar stängde
  med liar och gevär i högsta hugg,
som föga vänligt bligade och blängde,
  likt misstänksamma tjuren, under lugg
och steg för steg in på sitt offer trängde,
  som af det hela ej begrep ett dugg,
om icke det, att han af ödets tärning
var snöpligt dömd att gripas på sin gerning.

Och det bar sannerligen syn för sagan,
ty väckt ur sömnen kom den skönas far
i tunga stöflar dunkande som slagan
att höra nådig frökens sjelfförsvar,
som velat dra sig undan fadersagan
på sätt som kunde reta något hvar,
och fordra räkenskap dazu med ränta
af junkern, som förfört hans troll till jänta.

Att flickan svimmat ej behöfver nämnas —
det hör till pjesen det, naturligtvis —
då gubben rasade och svor att hämnas
för denna obehagliga syrpris,
och hjelten, oviss hvad som kunde ämnas,
i andanom af samvetsqvalens ris
fick sig en bastonad högst eftertryckligt —
och dock blef slutet öfvermåttan lyckligt.

Den lilla huldgudinnan visste klappa,
  som vuxna döttrar merendels förstå,
sin lilla, söta, goda, rara pappa,
  och tåren perlade i ögat så,
att han begynte kontenansen tappa
  och nåd för rätt på sistone fick gå
med hjelp af tanten som, ej just pedantiskt,
fann hela äfventyret rätt romantiskt.

Och herr Adonis, mot förhoppning räddad
  för följderna af sitt don Juans-dåd,
när malörtsbägarn redan tycktes bräddad
  och delinqventen fåfängt sökte råd,
fann Hymens liljesäng i rappet bäddad
  och blef så lycklig med sin unga nåd.
Men röjde hon sin list, den lilla skatten,
så var det säkert sjelfva bröllopsnatten.

CaLixTus.

Klockare-puts.

Framlidne domkyrkoklockaren H. i U. var en munter och jovialisk gubbe, om hvilken mången god historia berättas. En och annan torde kunna intressera Nisses läsare.

1.

En dag, då H. besökte sin vän, orangeridirektören P., måste denne på en stund aflägna sig, men bad H. invänta sig i drifhuset. Samtidigt infann sig en resande med familj för att taga de botaniska samlingarne i skärskådande. Under förmodan, att H. vore direktören, vände han sig med en massa förfrågningar, mer eller mindre naiva, till denne, som genast fann tillfälle till ett oskyldigt skämt. Om den store arkiatern kunnat höra de vidunderliga latinska benämningar, som tilldelades hans blomster, hade han baxnats, men bondpatronen slukade under stigande förtjusning den ena beskrifningen efter den andra.

P., som slutligen återkom, uppfattade genom en listig blinkning från H. hela situationen. En finare middag blef följden, der H. fortfarande spelade sin roll till stor munterhet för den i botaniken invigde P.

2.

En af H:s indrägtigaste sportler var förevisandet af Domkyrkan. Ett ganska fiffigt sätt att få utländingar att betala hederligt hade H. utfunderat. Vanligen sände utländingar förbud, då H. alltid i förväg skickade en piga med en splitter ny 10:krona till en bekant postskrifvare, som med fullkomlig kännedom om franska språket förenade ett sydländskt distingueradt utseende. Denne underhöll främlingarne och låtsade sig tillräckligt begripa svenska för att kunna öfversätta förevisarens förklaringar. Vid kyrkoporten stannade tjenstemannen, drog upp en späckad plånbok och öfverräckte 10-kronan till den djupt bugande klockaren. Att recetten utföll till den sistnämdes belåtenhet är klart, då enhvar skyndade att motsvara den förmente markisens frikostighet.

3.

En dag, då H. besökte sin måg, handlanden A., fann han denne vid dåligt lynne. På förfrågan om anledningen berättade A., att han under vexel med en landtbo råkat ge 10 kronor för mycket, och stark anledning förefans, att kunden märkt, men ej rättat misstaget. H. utfäste sig att innan middagen skaffa penningarne åter. Efter noggrann beskrifning på bonden aflägsnar sig H., uppsöker de vanliga bondqvarteren och omtalar händelsen med ljudelig röst under tillägg, att sedeln vore falsk. På »Gröna Jägaren» fann H. sin man efter all beskrifning; samma scen förnyades. Om en stund reste sig den misstänkte bonden, krafsade sig med en jämmerlig min bakom örat och utbrast:

— Järskeln anfäkta patron! dä va' allt leksom jag dä; hvem kunde la tro, att han inte va' rektuger.

En väl applicerad örfil smälde, och sedeln låg i klockarens ficka.

— Den gången blef du allt lurad, min gubbe — sedeln va' allt rektuger ändå; — skrattade H. och gick förnöjd sina färde.

4.

H. var god vän till sjökapten Ö., som förde en af båtarne på Tyskland, och blef af honom bjuden att kostnadsfritt göra en öfverfart. Vid table d'hôten fans en massa turister från alla möjliga trakter af kontinenten. H., som sjelf ej begrep ett ord, föll på den olyckliga idén att prata en sorts sjelfskapad rotvälska, hvartill Ö. endast med nickningar svarade. Plötsligen reste sig en turist, som länge med uppmärksamhet följt H:s rapakalja, och frågade kapten Ö. om han kunde upplysa, hvilket språk främlingen egentligen talade. Ö. förnekade detta, hvadan turisten började examinera H. på de vanliga moderna språken. H. ruskade på hufvudet. Han begrep naturligen icke. Turisten blef varm. Spanska, italienska, portugisiska tillgrepos. Lika fåfängt. Slutligen fann H. situationen allt för generande, hvarför han hastigt skyndade på dörren. Ett skallande skratt från gästerna visade, att de ändtligen begripit H:s underliga tungomål.

Fatinitza.

Svar på tal.

Kunden. Kammen är väl rigtigt snygg? Eller hvad är det för ena drumlar, som kammats med den förut?

Perukmakaren. Om förlåtelse... herrn är den första!

Religionsbetraktelser. *)

Jag undrar storligen ibland
i hvilken himmel jag skall landa,
när en gång fäld af dödens hand
jag nödgas gifva upp min anda.
Är sägen sann, att det beror
på hvilken *tro* man haft i hågen
i denna snöda verld, så tror
jag knapt, att jag får plats i någen.

Ty jag har funnit — denna bikt
lär mycket syndig förefalla —
dem allesamman såsom dikt,
om ej de äro sanna alla.
Att rifva andras himlar ned
och aktning blott för min begära,
nej, denna ortodoxa sed
har jag förgäfves sökt att lära.

Att i de kristnas himmel bo
är ljuft, om presten sanning talar,
ty kärlek, enighet och ro
lär' dväljas i dess ljusa salar.

---

*) Denna humoristiska dikt är ursprungligen författad för och föredragen i sällskapet W. 6 af den så rikt begåfvade skalden Sven Jansson, död 1869. Nisse har förskaffat sig eganderätten till stycket af Janssons arfvingar. Eftertryck förbjudes, emedan man ämnar föranstalta och utgifva en upplaga af Svens samlade dikter.

Men på den platsen är jag rädd
att all min glädje skulle störas,
ty från de dömdas plågobädd
lär' klagoropen kunna höras.

Att sitta salig och förnöjd,
när andra stekas uti flamman,
ifrån en sådan himlafröjd
bevare Gud oss allesamman!
Nej, jag får nöjas att bli get
till sist en gång på domedagen,
ty ack! till fårens salighet
jag fått för litet is i magen.

Hinduens gamla religion,
dess ålder vitnar om dess styrka,
ja, man kan påstå lugnt, att hon
är åldtmor för hvarenda kyrka.
Mig tyckes likväl Bramas sätt
att skilja och i klasser dela
vår arma dumma men'skoätt
det allra bästa af det hela.

Att börja med, så kom utur
hans hufvud den levitska stammen:
små gråa, korsbeprydda djur,
ty gubben lär ha nyttjat kammen;
jag vill ej kasta fram en pik,
den går i alla fall förbi dem,
men specielt i politik
lär färgen ännu hänga i dem.

Ur armar och ur händer se'n
lär Brama slängt i alla stater
en skara furstar, embetsmän
och allt uppslukande soldater.
Man sökt att tolka Myten så,
att denna klass hvar hälst den rör sig
på långa fingrar käns och på
en stor förmåga att ta för sig.

När klassen numro två fått lif,
fick Brama plötsligt ondt i magen,

tog in ett dugtigt laxativ,
och så såg borgerskapet dagen.
O! borgersman, förlåt mig om
jag repar opp en gammal sägen
och nämner hvarifrån du kom,
men inte hvilkendera vägen!

Märk sist det fina i idén,
fast här tycks Brama sjelf gå sönder,
han skapade af sina ben
en klass af arbetsfolk och bönder;
och denna benklass ännu stått
så fast som Himalajabergen,
om i sin enfald den ej gått
och låtit suga ur sig märgen.

Till Jofurs sköna Elysée
jag drages af en högre styrka;
ty bland dess makter äro tre,
jag se'n min ungdom lärt att dyrka.
Först drager mig Apollo dit
med sångens makt, och se'n den ljufva,
den kärleksvarma Aphrodit,
och sist drar Bacchus med sin drufva.

Men äfven der fins hat och hämd
och svåra missljud höras tona;
ibland är Jofur sjelf förstämd
och Juno bär en dubbel krona;
Mars slår rätt ofta folk ihjäl,
och sur som ättika är Pallas,
och Hermes går omkring och stjäl.
Kan detta lif gudomligt kallas?

Nej, jag är rädd för Elyséen:
gudinnor hämnas oförsvarligt,
att se på dem vid månens sken
i myrtenlunderna är farligt.
En prins, som en gång såg en bit
af hemligheten på Diana,
till straff för det han titta' dit
som kronhjort sluta fick sin bana.

I Valhall går det trefligt till:
der drickes mjöd och ätes skinka,
och klappa får man, hur man vill,
Valkyrian sin, en villig slinka,
som täck och kär bak' stolen står
och fyller på det tömda kruset,
och plåstrar skråmorna, man får,
när slagsmål följer sist på ruset.

Men kan jag evigt dricka mjöd,
jag som är van vid punsch och viner,
och äta fläsk! det blir min död:
Scherimner kan ju få trikiner.
Slåss tycker jag ej heller om,
ty fast mig blåa ögon lifva,
ej är det just det slaget, som
med knutna näfvar man plär gifva.

Muhamed var en man så vis,
skam öfver den, som annat säger!
Hans hourisfylda paradis
en dragningskraft ej ringa äger.
De aldra skönsta tärnor stå,
likt blommor der i evig grönska,
och aldrig *nej* de säga få,
ehvad den salige må önska.

Men hu! till denna fröjd man får
uppå en damascenerklinga,
och hållen endast vid ett hår
utaf en liten ängel, springa.
Hur ginge det med sällheten,
om midt på bryggan så begaf sig,
att hårstrråt brast, man föll på den
och skure — — — — *)

Mång tusen indianer bo
bland Texas' snår, Nevadas alper,

*) För att ej såra filipstadsherrarne uteslutes här en verklig qvickhet af skalden.

Not af Nisse.

som också på en himmel tro
och söka köpa den med skalper.
De drömma om ett skogrikt hem,
befolkadt af den Store Anden,
der ingen hvit skall fresta dem
med bränvinsbägaren i handen.

En skog, en qvinna och en häst
och frihet deras himmel bildar.
Af denna skildring märkes bäst,
att dessa rödskin äro vildar.
Men pris ske Herran, prester dra'
dit ut att religion dem lära.
De supa redan ganska bra
samt tro på fan och kunna svära.

Nu tror jag mest jag räknat opp
af himlarna de mera kända;
men äger likväl föga hopp
att slippa in i någon enda.
Jag får försöka klappa på,
i ryggen mjuk och mjuk i orden,
men slipper jag ej in, ja, då
får jag väl vända om till jorden.

Derför, I Bröder, hör' mitt ord,
det är en husvill själ som beder:
när kring ett glas- och bålprydt bord
i samlens för att roa eder,
så bäfven ej om på er bål
en osedd näfve stundom lutar,
drick' bara på och ropen: skål!
ty det är jag, som går och tutar.

Sven.

Valuta.

— Har din fästman bjudit dig på »Corneville's klockor»?

— Nej, då föredra'r jag en af *Tornbergs* — med kedja till!

tt balminne.

Ännu står i lifligt minne för mig en bal, som jag bivistade i staden X. första terminen jag var student.

Dansläraren S. hade i tidningarne tillkännagifvit om en slutbals hållande på stadshuset, och jag beslöt illustrera densamma med min närvaro. Dessa slutbaler voro i allmänhet fördelaktigt bekanta för den lätta, ogenerade ton, som på dem var rådande, och voro synnerligen gouterade af stadens symamseller, hvilka i sin mån bidrogo till att göra sinnesstämningen så animerad som möjligt.

Med det ljufva medvetandet om egen ofelbarhet, som så ofta utmärker nybakade studenter, inträdde jag i den festligt upplysta danslokalen, hvarest första valsen redan höll på att afdansas.

Förgäfves såg jag mig om efter någon bekant dam, med hvilken jag kunde träda den nyss började valsen; alla voro upptagna och svängde sig muntert omkring efter musikens sprittande toner.

Något modfäld öfver detta mitt första missöde, stod jag just och funderade på lämpligheten af att nedskölja

min förtret i ett glas punsch, då en i närheten sittande ung dam väckte min uppmärksamhet genom sitt mer än vanligt menlösa utseende.

I saknad af någon person, som kunde presentera mig för den okända, klef jag sjelf dristeliga fram, sade mitt namn och anhöll i höfviska ordalag att få dansa med henne.

Med någon förvåning mönstrade hon min person, men vid min djerfva, fast med fullkomligt lugn afgifna förklaring, att jag på någon föregående bal haft äran dansa med henne, steg hon upp och räckte mig sin behandskade hand. Segerglad omfattade jag hennes smärta midja och dansen började. Att min dam icke i kongl. teaterns balettskola gjort sina lärospån i Terpsichores sköna konst, derom kände jag mig snart nog öfvertygad; imellertid sträfvade jag åstad i mitt anletes svett, då och då uppmuntrad af den ljufvaste handtryckning.

Dessa prof på hennes ynnest förvånade mig något i början, men min manliga egenkärlek lät mig snart komma till den slutsatsen, att min lilla oskuld från landet, bländad af mitt magnifika uppträdande, ej var i stånd att lägga band på sina känslor.

Under ett uppehåll i dansen blef jag af en kamrat, Hugo B., ombedd att presentera honom för min dam.

— Tillåt mig presentera herr B. och fröken — aj! — utropade jag högt, viljande påskina, att jag blifvit knuffad i ryggen af ett förbiilande par, men i sjelfva verket för att ej lägga i dagen min okunnighet om min dams namn.

Hugo B. fick imellertid löfte om nästa dans, och som musiken tystnat lemnade jag den okända.

Af Hugo B. blef jag nu presenterad för en herr Knölén, en synnerligen otymplig företeelse, som redan vid mitt inträde på balen väckt min uppmärksamhet på grund af sin vilda framfart i valsen.

Med hårluggen i pannan och flämtande af ansträngning, stormade han förbi det ena paret efter det andra, under det hans dam, en späd varelse på 16 år, höll på att digna af trötthet; vid ett tillfälle råkade han att trampa henne på foten eftertryckligt nog, ty ett halfqväfdt rop af smärta undföll den unga flickan.

— Hopp! — ropade Knölén, ogeneradt fortsättande valsen.

Denna älskliga personlighet gjorde mig den äran att dricka brorskål med mig, efter hvars vederbörliga afdrickande det blef beramadt, att jag skulle blifva hans vis-à-vis i den kommande françaisen.

Vi närmade oss nu en grupp unga tärnor.

— Kan jag få dansa françaisen med mamsellen? — började Knölén konversationen.

— Kan ej ha den ären, — svarade den tillfrågade, som förmodligen ansåg det vara, ett måttligt nöje att dansa med Knölén.

Ingalunda afspisad af detta temligen tvära afslag, vände sig Knölén till de andra unga tärnorna.

Förgäfves, ingen ville dansa med Knölén.

Slutligen vänder han sig till en dam, hvars mindre behagliga yttre berättigade honom till den förmodan, att damen i fråga vore mindre bortskämd än de andra; men då han här får till svar:

— Nej, tack, jag är redan uppbjuden, — förlorar kan tålamodet, och under utropet:

— Åh, det var en förbaskad lögn, — lemnar Knölén det förbluffade sällskapet.

I pokalen söker han nu glömma sina missräkningar, hvilket lyckas honom öfver förväntan, ty då han om en stund, rödmosig och glad, åter visar sig i dansen, läser man endast fröjd och belåtenhet i hans strålande anlete.

Att han icke förmådde utveckla större smidighet nu

än förut, fick min dam, hvars klädning han söndertrampade, en bedröflig erfarenhet af.

Jag dansade med en fru M., som sina 45 år till trots helt lusteliga svängde sin digra stofthydda i valsens hvirflar.

— Kors i Kristinehamn! — utropade den okonstlade fru M. — sådan drulle till karl! Och min klädning, som kostat 100 kronor!

Med möda lyckades jag lugna den uppretade fru M.; men säkert är att hade Knölén ej så hastigt förfogat sig derifrån, hade han fått göra en mindre angenäm bekantskap med fru M:s armar, hvilka att döma af dess väldiga dimensioner nog varit i stånd att ur kroppen på vännen Knölén krama den smula vett, han möjligtvis var i besittning af.

Efter dansens slut fattade mig Hugo B. under armen och förtrodde mig i djupaste hemlighet, att han hade anledning förmoda sig hafva gjort ett djupt intryck på den »sköna okända»; denna sin förmodan motiverade han med det påståendet, att han under dansen upprepade gånger varit föremål för hennes varma handtryckningar.

— Varma handtryckningar har jag också fått af henne, — utropade jag med skäl förvånad öfver den unga flickans ovanliga tillmötesgående.

Medan vi som bäst afhandlade detta ämne, närmade sig vännen Knölén, skäligen knäsvag, men upprymd och munter.

Man kan sluta sig till vår öfverraskning, då äfven Knölén påstod sig ha' fått handtryckningar af vår okända dam, hvilken, enligt hans förmenande, vore alldeles betagen i honom.

— Det är minsann icke första gången, — förklarade Knölén, — som jag tjusat en flicka; men sucka får hon,

ty jag tar endast en flicka på — här hickade Knölén — på 100,000.

— Det är omöjligt! — utropade jag, förargad öfver den utpreglade egenkärlek, som så bjert framlyste i Knöléns hela uppträdande.

— En sådan tölp! — tillade Hugo B. mindre artigt än sant.

Balen fortgick imellertid, men ej synnerligen blida voro de blickar, jag kastade på »den okända», som så ogeneradt tycktes utdela sina gracer åt hvem som kom i beröring med henne.

Stolt som en gud, men otymplig som en björn, kretsade Knölén ständigt omkring den sköna, som med blandade känslor tycktes upptaga den varma hyllning, han egnade henne.

Innan balen afblåstes imellertid, fick jag genom en kamrat, som sedan längre tid tillbaka var bekant med den unga flickan, en förklaring öfver hennes af mig så strängdt klandrade koketteri.

Hennes frikostighet på handtryckningar härledde sig deraf, att hon ibland var besvärad af — spasmodiska ryckningar i venstra armen.

Efter inhemtandet af allt detta gjorde jag mig sjelf ett löfte att ej för framtiden gifva så fritt lopp åt min inbillningskraft och min — egenkärlek.

Huruvida Knölén dragit någon lärdom af detta lilla äfventyr, låter jag vara osagdt; jag har all anledning att betvifla det.

Kiron.

De fyra årstiderna.

Vår.

Sommar.

Höst.

Vinter.

Till Wilhelm von Braun.*)

är Helios Apollon skiner
på ädla hjertan eller berg
uppspira sånger eller viner
af mångahanda doft och färg.

Som syskon leka de tillsamman
och dansa muntert hand i hand;
som oljan närer tända flamman
så närer vinet sångens brand.

Oäkta viner ger jag katten,
oäkta sånger likaså;
af dålig sprit och bara vatten
de begge slagen ju bestå.

Ett äkta vin fås blott ur drufva
som växer på en ädel grund;
de sånger, som vårt lif förljufva,
de höras blott från snillets mund.

---

*) På en afskedsfest för Wilhelm von Braun, då de i stycket nämde skalderne voro närvarande. — Nisse har hemtat poemet ur kalendern Freja 1861 och meddelar det såsom prof på, hvad en under arbete varande literaturhistorisk studie öfver Kjellman-Göranson af den bekante sign. E—d kommer att bland annat framlägga.

Tokajer likna Blanches stycken,
Carl Strandbergs sång *Hochheimermust*,
Jolins *Süssmilch* för fina tycken,
Carléns »*det röda lacket*» just.

Men dina sånger, Braun, du glade
äro *Champagne*, än hvit, än röd;
ett glädjevin vi aldrig hade,
lättdrucknare än det du bjöd.

Det vinet dricka män så gerna,
det pöser, det har eld och märg,
och läppjar deraf någon tärna,
så får hon genast högre färg.

Skönt hennes bästa blick då blänker
och barmens vågor höja sig;
uti sin enslighet hon tänker·
ack, om jag finge kyssa dig!

Nu far du bort, men blott med kroppen,
din sång är qvar, en nektar fin,
som har mer lif i minsta droppen,
än sju oxhufvufv'en vanligt vin.

Den nektarn dricke vi begärligt,
och till ett intyg deruppå,
vi tömme nu i botten ärligt
din skål, du skaldernas Cliquot!

Nepomuk.

Pedagogik.

nder lektor Z:s lärotid voro hans räknings- och geometrilektioner ordentliga »tim-underhållningar». Tagande saken från den glada sidan och af ett skämtsamt lynne, skötte han sina lärjungar på det besattaste vis. Att i ord återgifva alla putslustigheter är omöjligt, men vi anföra dock ett exempel af Z:s pedagogiska tillvägagående.

Lektionen är börjad. Z. har fått sigte på ett af klassens »ljushufvud». Alla sätta sig, beredda att få en rolig stund.

Z. (efter att hafva beskrifvit parallela linier). Nå, tala om historien nu.

Lärjungen. Parallela linier gå så, att de öfverallt ha lika bredd.

Z. (med en försmädlig min). Hm! Tror du det, du? — Bredd! Hur bred är en linie? — Ja, det går icke i dig. Nå, huru många diametrar kunna ritas i en cirkel?

L. En cirkel kunna ha så många diametrar som helst.

Z. Äh! *En* sugga *kunna* springa på fyra ben. — Nå, hur var det nu?

L. En cirkel *kan* ha så många diametrar som helst.

Z. Godt! Begriper du det?

L. Ja-a, jag begriper det nog, men — men jag förstår det inte.

Z. Rigtigt — han sa' så hin, när han åkte på välten. Geometrin hänger du dig i. — Vi sk'a räkna litet. Pål kör till staden, köper en häst för 380 rdr, socker för 36 rdr och stenkol för 10 rdr. Huru mycket penningar utgaf han?

L. Fyrahundra — å — tjugosex.

Z. *(knystande).* Å-ä-ö. — Läs upp hela alfabetet hellre. Huru mycket penningar?

L. *(förtviflad).* Fyrahundratjugosex.

Z. Hvad för slag? Guttaperkagaloscher eller strumpstickor eller...

L. *(infallande).* Riksdaler.

Z. Trefligt! Går, men går smått, sa' skomakaren åt gröt med sylen. Hör på! Om du har 58 dukater, och du skänker Per 29, och Greta får lika många, huru många har du sjelf?

L. Jag ha-ar ingen *ända* (enda).

Z. A! de' va' tråkigt! Hvad sitter du då på, din stackare? — Kom hit, låt mig — gör ingenting. Vår räkning får väl heller ingen ända på det här viset.

L. A. X.

Ur Trögelins reseanteckningar från Paris.

— — — — — — — — — — — —

»Vill man ha roligt i Paris under expositionen, skall man lemna sin hustru hemma», skrifver herr Adrien Huart i sin »Guide», och, fastän Lovisa väl aldrig kan förlåta att jag talar om'et, måste jag ge honom rätt.

Man bör i stället lofva att ta hem fotografier af de förnämsta artisterna och kafésångerskorna, vyer af monumenter och kyrkor, fågelperspektiv, utsigt af Trocadéron m. m. Vidare kan man tillägga att man skall lära sig de trefligaste bitarne ur de operetter, som äro mest »en vogue», för att sjunga — då man kommer hem till Sverge igen.

Gu' bevars väl, inte klagar jag öfver Lovisa, inte; hon var nog bra. En eller annan gång fick hon väl ett anfall af småstadspryderi, som synes af följande lilla dialog.

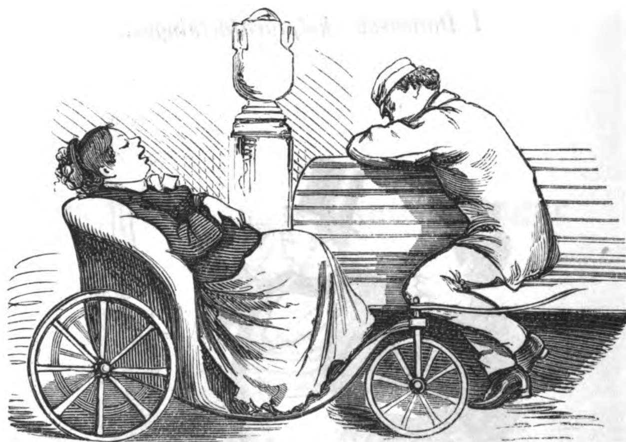
I Italienska skulpturafdelningen.

— Åh, charmangt, det är vackrare än naturen sjelf.

— Fy, Anders, hur i all verlden kan *du* veta det? Kom, låt oss gå! Jag rigtigt skäms.

Men hon hade dess bättre *sin* »svaga sida». Jag behöfde blott ta en af dessa beqväma »petites voitures à l'heure» åt henne, och se'n roade hon sig sjelf alldeles förträffligt några timmar

på förmiddagen. Och hur lugnt sedan så der »på timma»! Man riskerar aldrig att »hästen» ska' skena.

La bouquetière

är ett slags plågoris — Mabille's, Jardin Bullier's »bête noire».

Så snart hon observerat att ni så mycket som »tittadt snedt» på en dam, vips är hon framme:

— Monsieur önskar utan tvifvel ge madame en bukett, köp den här! — Och så lägger hon den utan vidare i knät på »madame».

— Kåm bjäng? — säger ni.

— Efter behag, — svarar hon blygt; — men jag kan inte ta' mindre än tio francs.

Ni tycker visserligen att det är väl mycket för några halfvissnade blommor, men vill ändå visa er som »bättre karl» — och betalar.

Och nu tror ni kanske, liksom jag, oskyldiga turist, att bouquetièren har sina 10 francs i ren förtjenst; men hör då, hvad en af mina väl initierade pariservänner berättar:

Damen, som fått buketten, försvinner bland mängden, söker reda på försäljerskan och följande dialog eger rum:

— Hör nu, Estelle, glöm inte, som i går, att ge mig mina 50 procent. Ta hit 5 francs!

— Se här, men ni gör inga affärer i qväll. Ni har inte lagat att jag blifvit af med mer än en enda bukett.

Tio minuter derefter möter ni måhända damen, som med sin oskyldigaste min säger till er:

— Monsieur, förlåt att jag inte har era blommor qvar, men jag mötte min älskare, som är mycket svartsjuk; han ryckte dem ifrån mig och kastade bort dem.

Detta smickrar er, och är ni rigtigt gentil, köper ni en ny bukett till henne.

Teori och praktik.

of för alla slags eländen,
knappt af usla trasor skyld
stod en stackare i gränden
blek, förhungrad, genomkyld.

Ej med ord han sökte vädja
till sin nästas gifmildhet —
vår polis kan ej tillstädja
tiggeriet, som man vet.

Handen fram han räckte bara,
när en »herre» gick förbi,
och fast blicken skygg sågs fara,
låg en ödmjuk bön deri.

Nitisk, »kristlig», när det gälde,
kom en ärad »filantrop»,
som i tal och skrifter stälde
fattigdomens horoskop.

Här den fromme sig förbarme,
är hans nit ej bara prat: —
och hans gåfva till den arme
blef — en nykterhetstraktat.

Kom derpå en man, som visste
föga om filantropi,
och som säkert var den siste,
när det gälde teori.

Dock, han gaf hvad han förmådde:
anspråkslös var skärfven blott,
men den armes tack förrådde,
att hans gåfva gjorde godt.

Mannen gaf — och skam belackarn,
hård och kall i hjertats djup! —
mannen gaf den frusne stackarn
tio öre till en sup.

CaLixTus.

Blandkorn.

Magister B. vid J. skola är känd för att vara en god poet samt dessutom rätt qvick. En dag satt han på schweizeriet tillsammans med några bekanta, hvaribland äfven en *Fägersköld* befann sig, och drack sin lilla tuting. Man kom att tala om lysande namn, hvarvid ofvannämde Fägersköld, vändande sig till B., yttrade:

— Du, min kära B., har ej något särdeles klingande namn.

— Nej, det har du rätt i; men om också mitt namn ej slutar på *sköld,* så börjar det åtminstone ej på *fä!* — genmälde B.

* *
*

Staden Eksjö är en liten vacker stad. På den ena sidan af torget ligger kyrkan och på den andra hotellet.

En söndagsqväll kommer bland andra gäster äfven förmiddagens högmessopredikant till hotellet.

— God afton, kära bror! — helsar den fryntlige värden, samt tillägger skämtsamt: — jag tror, det varit litet folk i högmessan i dag.

— Hur så? — frågar presten förundrad. — Har bror varit der?

— Nej, men jag ser det på mina karaffiner, — svarar värden småleende, — det har varit så förb—dt få, som tagit kyrksupen i dag.

* *
*

Löjtnant X., som inte lär ha varit med, då krutet uppfans, påstod i ett sällskap af damer, att balkonversationen omöjligen kan vara intressant.

— Man har ju ingenting annat att tala om än väderleken, om hur damen mår, o. s. v., och som det inte är roligt, så dansar jag den mesta tiden, — förklarade löjtnanten.

Då inföll den qvicka fröken Y.: — ja, jag förstår; löjtnanten *svänger sig* bäst på det viset.

*   *
*

I en cigarrbutik i staden U—a fins en sorts cigarrer, som kallas »Thor-cigarrer». En dag inkommo två minderåriga, begärande hvar sin cigarr, men de skulle vara »tajka». »Thor» framsattes.

— Ä' di tajka, di häj? — frågade ena pysen.

— De' må du väl se, — inföll den andra, — näj Thoj me' hammajn fins på lådan!

*   *
*

För någon tid sedan hände vid läroverket i den goda staden W...., att en skolyngling afslutade sin kria öfver ämnet »Flyttfåglarna» med följande sinnrika tanke: »andra flyttfåglar finnas, som öfvervintra, bland hvilka vi nämna läderlapparne.»

Innehåll.

Pris 1 Krona.

